

Seat No.	
-----------------	--

Set P**M.A./M.Sc. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
GEOGRAPHY****Principal of Geomorphology (230101101)**Day & Date: Friday, 05-01-2024
Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Max. Marks: 60

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

- प्र.1 अ) योग्य पर्याय निवडा.** 08
- 1) भूरूपशास्त्र ही —— भूगोलाची शाखा आहे.
अ) मानवी ब) प्राकृतिक
क) आर्थिक ड) राजकीय
 - 2) 'एक समान खोलीवर बदलती घनता' ही संकल्पना —— यांनी मांडली.
अ) ऐरी ब) प्रॉट
क) होल्मस ड) बोवी
 - 3) —— भूकंप लहरी द्रव माध्यमातून प्रवास करत नाही.
अ) द्वितीय ब) प्राथमिक
क) भूपृष्ठीय ड) रॅली
 - 4) भूसंन्नती गिरीजन सिध्दांत —— यांनी मांडला आहे.
अ) डेव्हीस ब) गिल्बर्ट
क) हटन ड) कोबर
 - 5) नदीच्या जीवनाचे पूर्ण चक्र ही संकल्पना —— यांनी मांडली आहे.
अ) पेंक ब) हटन
क) गिल्बर्ट ड) डेव्हीस
 - 6) पृथ्वीची सरासरी घनता —— आहे.
अ) 2.9 ब) 5.5
क) 6.5 ड) 7.4
 - 7) —— हे रासायनिक विदारणाशी संबंधित नाही.
अ) भस्मिकरण ब) कर्बाम्ल क्रिया
क) अपदलन ड) जलापघटन
 - 8) समस्थायीत्व हा शब्द 1859 ला सर्वप्रथम —— यांनी वापरला.
अ) हटन ब) पेंक
क) डेव्हीस ड) डटन

- ब) रिकाम्या जागा भरा.
 1) —— यांच्या मते 'वर्तमान ही भूतकाळाची किल्ली आहे'.
 2) भूकंपच व गाभा यांच्या मधील थरास —— म्हणतात.
 3) भूसन्नतिची संकल्पना —— यांनी दिली होती.
 4) भूकंप हे —— शक्तीचे उदाहरण आहे.
- प्र.2 थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही सहा)** 12
- अ) भूरुपशास्त्राचा अर्थ सांगा.
 ब) भूद्रोणी म्हणजे काय?
 क) ज्वालामुखीचे प्रकार सांगा.
 ड) कायीक विदारण म्हणजे काय?
 इ) घडीचे प्रकार सांगा.
 फ) भूकंप लहरीचे प्रकार सांगा.
 ग) द्वितीय श्रेणीची भूमिस्वरूपे सांगा.
 ह) सियाल म्हणजे काय?
- प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन)** 12
- अ) समानतावादाचे तत्व (uniformitarianism) सांगा.
 ब) भूकंपाचे परिणाम स्पष्ट करा.
 क) समस्थायीत्वाची संकल्पना स्पष्ट करा.
 ड) होम्सचा अभिसरण प्रवाह सिध्दांत स्पष्ट करा.
- प्र.4 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)** 12
- अ) पृथ्वीचे अंतर आकृतीसह वर्णन करा.
 ब) भूरुपशास्त्र विकासातील डब्लू. एम. डेव्हीस यांचे योगदान सांगा.
 क) जगातील ज्वालामुखी प्रदेशाचे वितरण स्पष्ट करा.
- प्र.5 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)** 12
- अ) कोबरचा भूद्रोणीचा सिध्दांत स्पष्ट करा.
 ब) प्रॉट यांचे समस्थायीत्वाबद्दलचे मत स्पष्ट करा.
 क) प्रस्तरभंगाचे प्रकार स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

M.A./M.Sc. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
GEOGRAPHY

Principal of Geomorphology (230101101)

Day & Date: Friday, 05-01-2024

Max. Marks: 60

Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figure to right indicate full marks.

Q.1 A) Choose correct alternative.

08

- 1) Geomorphology is the branch of _____ geography.

a) Human	b) Physical
c) Economic	d) Political
- 2) The concept of 'uniform depth with varying density' propounded by _____.

a) Airy	b) Pratt
c) Holmes	d) Bowie
- 3) _____ earthquake wave do not travel through liquid.

a) Secondary	b) Primary
c) Surface	d) Rally
- 4) Geosynclinal orogen theory was put forth by _____.

a) Devis	b) Gilbert
c) Hutton	d) Kober
- 5) The concept of complete cycle of river life is put forth by _____.

a) Penk	b) Hutton
c) Gilbert	d) Davis
- 6) The average density of the earth is _____.

a) 2.9	b) 5.5
c) 6.5	d) 7.4
- 7) _____ is not associated with chemical weathering.

a) Oxidation	b) Carbonation
c) Exfoliation	d) Hydration
- 8) The word isostasy was used by _____ for the first time in 1859.

a) Hutton	b) Penk
c) Davis	d) Dutton

B) Fill in the blanks.

04

- 1) According to _____ 'Present is key to the past'
- 2) The layer situated between crust and core is known as _____.
- 3) The concept of geosynclines was given by _____.
- 4) Earthquake is the example of _____ force.

Q.2 Answer the following. (Any Six)

- a) Meaning of geomorphology.
- b) What is geosynclines?
- c) State the type of volcanoes.
- d) What is physical weathering?
- e) State the type of fold.
- f) State the type of seismic waves.
- g) State the second order landform.
- h) What is sial?

Q.3 Answer the following. (Any Three)

- a) State the principal of uniformitarianism.
- b) Explain the effects of earthquakes.
- c) Explain the concept of isostasy.
- d) Explain the Holmes conventional current theory.

Q.4 Answer the following. (Any Two)

- a) Describe interior structure of the earth with diagram.
- b) Explain the contribution of W. M. Davis in geomorphic study.
- c) Explain the distribution of volcanoes region in the world.

Q.5 Answer the following. (Any Two)

- a) Explain the geosynclinal theory of Kober.
- b) Explain the view of Pratt, about isostasy.
- c) Explain the type of fault.

Seat No.	
---------------------	--

M.A./M.sc (Geography) (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination:
Oct/Nov-2023
Principal of Climatology (230101102)

Day & Date: Sunday, 07-01-2024

Max. Marks: 60

Time: 03:00 PM To 05:30 PM

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवतात.

- प्र.1 अ) रिकाम्या जागी योग्य पर्याय निवडून भरा.** 08
- 1) हवामानशास्त्र ही —— भूगोलाची शाखा आहे.
 अ) मानवी ब) राजकीय
 क) प्राकृतिक ड) आर्थिक
 - 2) समुद्रसपाटीवर सर्वसाधारण हवेचा भार —— मिलीबार असतो.
 अ) 1003.2 ब) 1033.2
 क) 1013.2 ड) 1043.2
 - 3) तपाम्बरात तापमानाचा सामान्य न्हास 160 मीटर ला —— डिग्री सेंटीग्रेड आहे.
 अ) 1 ब) 2
 क) 3 ड) 4
 - 4) पृथ्वीच्या भूपृष्ठा लागत असलेला वातावरणाच्या खालच्या थरास —— म्हणतात.
 अ) स्थिताम्बर ब) तापाम्बर
 क) दलाम्बर ड) बहयाम्बर
 - 5) हवेची आर्द्रता —— या परिमाणत मोजली जाते.
 अ) सेमी ब) इंच
 क) टक्केवारी ड) किमी
 - 6) पृथ्वी परिवलनाचा वेग —— वर जास्त जाणवतो.
 अ) ध्रुवीय ब) मध्य अक्षवृत्त
 क) विषुवृत्त ड) यापैकी नाही
 - 7) —— मध्ये विस्तृत उष्ण कटीबंधीय आवर्ताला हरिकेन म्हणतात.
 अ) यु.एस.ए ब) चीन
 क) ऑस्ट्रेलिया ड) वेस्ट इंडिज
 - 8) सागरीय ध्रुवीय वायूराशींना —— चिन्हाने दर्शिविले जाते.
 अ) एमपी ब) टी
 क) पिएम ड) पि

ब) रिकाम्या जागा भरा.	04
1) विषुववृत्तीय प्रदेशात —— प्रकारचा पाऊस पडतो.	
2) उपोषण कटिबंधीय जास्त दाबाच्या पाट्याकडून विषुवृत्तीय कमी दाबाच्या पाट्याकडे वाहणाऱ्या वायांना —— वारे म्हणतात.	
3) —— भाषेतील शब्दापासून मान्सून हा शब्द बनला आहे.	
4) फ्रंट (फळी) च्या निर्मिती प्रक्रियेला —— म्हणतात.	
प्र.2 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही सहा)	12
1) टोरनाडोची व्याख्या	
2) तपाबराची माहिती	
3) आर्द्रता म्हणजे काय?	
4) निरपेक्ष आर्द्रता	
5) वातावरणाची व्याख्या	
6) सौरशक्ती म्हणजे काय?	
7) संद्रीभवन संकल्पना	
8) बाष्पीभवन	
प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन)	12
1) स्थानिय वारे	
2) खारे आणि मतलई वारे यांची माहिती लिहा.	
3) संद्रीभावनाची संकल्पना स्पष्ट करा.	
4) मान्सूनाची उत्पत्ती सांगा.	
प्र.4 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)	12
1) तापमानाचे उभे व स्थिती समांतर वितरण स्पष्ट करा.	
2) गृहीय वायाचे सविस्तर वर्णन करा.	
3) हवेची स्थिरता व अस्थिरते विषय चर्चा करा.	
प्र.5 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)	12
1) पृथ्वीच्या औष्णिक संतुलनाचा सविस्तर आढावा घ्या.	
2) उष्ण कटिबंधीय अवर्ताचा उगम वितरण आणि त्यासंबंधित हवेची सविस्तर माहिती घ्या.	
3) वायू राशीची व्याख्या देऊन थंड वायू राशींचे गुणधर्म स्पष्ट करा.	

Seat No.	
---------------------	--

Set P

M.A./M.sc (Geography) (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination:
Oct/Nov-2023
Principal of Climatology (230101102)

Day & Date: Sunday, 07-01-2024

Max. Marks: 60

Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to right indicate full marks.

Q.1 A) Multiple Choice Question:**08**

- 1) Climatology is the branch of _____ geography.
a) Human b) Political
c) Physical d) Economics
- 2) The average atmosphere pressure at the sea level is _____ milibar.
a) 1003.2 b) 1033.2
c) 1013.2 d) 1043. 2
- 3) The normal lap's rate of temperature is _____ degree cg Per 160 meter in troposphere.
a) 1 b) 2
c) 3 d) 4
- 4) The lower layer of the atmosphere situated near the earth surface is called as _____.
a) Stratosphere b) Troposphere
c) Inosphere d) Exosphere
- 5) Humidity of air is measured in _____ Quantity.
a) Semi b) Inch
c) Percentage d) KM
- 6) The effect of rotation of the earth is very high at the _____.
a) Poles b) Meddle Latitude
c) Equator d) None of these
- 7) The extensive tropical cyclone is called Hurricanes in _____.
a) U.S.A b) China
c) Australia d) West Indies
- 8) Maritime polar air masses are denoted by _____.
a) Mp b) T
c) Pm d) P

B) Fill in the blanks or true/ false 04

- 1) In equatorial region _____ type of rainfalls takes place.
- 2) The winds blowing from sub-tropical high pressure belt to equatorial low pressure belt are called _____ wind.
- 3) The word monsoon is derived from _____ language.
- 4) The process associated with the birth of front is known as _____.

Q.2 Answer the following (Any Six) 12

- a) Definition of tornados.
- b) Information about Troposphere?
- c) What mean by Humidity?
- d) Absolute Humidity
- e) Definition of Atmosphere
- f) What is Insolation?
- g) Concept of condensation
- h) Evaporation

Q.3 Answer the following (Any Three) 12

- a) Local winds
- b) Write the land breezes and sea breezes.
- c) Explain the concept of condensation.
- d) Origin of monsoon

Q.4 Answer the following (Any Two) 12

- a) Explain the vertical and horizontal distribution of temperature.
- b) Describe planetary wind in detail.
- c) Describe the stability and instability of air

Q.5 Answer the following (Any Two) 12

- a) Give the detailed account of heat budget of the earth
- b) Describe various types of air masses and their properties.
- c) Define the air masses and explain properties of cold air masses.

Seat No.	
---------------------	--

Set	P
------------	----------

M.A./MSc (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
(GEOGRAPHY)
Human Geography (230101106)

Day & Date: Tuesday, 09-01-2024

Max. Marks: 60

Time: 03:00 PM To 05:30 PM

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 अ) योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. 08

- 1) —— यांना मानवी भूगोलाचे जनक म्हटले जाते.
अ) रिटर ब) रॅटझेल
क) सॅम्पल ड) ब्लाश
- 2) ऑक्सफर्ड आणि कॅब्रिज ही —— केंद्रे आहेत.
अ) पर्यटक ब) शिक्षण
क) संस्कृती ड) प्रशासकीय
- 3) 'भौगोलिक विचारांचा प्रभाव' नावाचे पुस्तक —— यांनी लिहिले आहे.
अ) रॅटझेल ब) रिटर
क) ब्लाश ड) सॅम्पल
- 4) वंश ही —— संकल्पना आहे.
अ) जैविक ब) भौगोलिक
क) रासायनिक ड) भौतिक
- 5) —— भूगोल हा अनियंत्रित मनुष्य आणि अस्थिर पृथ्वी यांच्यातील बदलत्या संबंधाचा अभ्यास आहे.
अ) आर्थिक ब) राजकीय
क) मानवी ड) ऐतिहासिक
- 6) वसाहत भूगोल ही —— भूगोलाची शाखा आहे.
अ) शारीरिक ब) मानवी
क) ऐतिहासिक ड) वैद्यकीय
- 7) —— हा जगातील सर्वाधिक लोकसंख्या असलेला देश आहे.
अ) भारत ब) चीन
क) ब्राझील ड) जपान
- 8) मंगोलॉइडसची त्वचा —— रंगाची असते.
अ) काळा ब) पिवळा
क) लाल ड) निळा

ब) रिकाम्या जागा भरा.	04
1) माल्थसच्या मते —— प्रगतीने लोकसंख्या वाढत आहे.	
2) —— हा ख्रिश्चनांचा पवित्र ग्रंथ आहे.	
3) —— यांनी औद्योगिक स्थानाचे मॉडेल मांडले.	
4) —— यांना मानवी भूगोलाचे जनक म्हटले जाते.	
प्र.2 खालील उत्तर द्या. (कोणतेही सहा)	12
अ) मानवी भूगोलाची व्याप्ती स्पष्ट करा.	
ब) जन्मदर व मृत्युदर यांच्यातील फरक सांगा.	
क) संभव वाद म्हणजे काय.	
ड) लोकसंख्या वाढ सांगा.	
इ) ग्रामीण वसाहतीची कार्य सांगा.	
ई) जगातील प्रमुख वांशिक गट सांगा.	
उ) बौद्ध धर्माचे स्पष्टीकरण द्या.	
ऊ) मानव जातीची व्याख्या करा.	
प्र.3 खालील उत्तर द्या. (कोणतेही तीन)	12
अ) नागरी वसाहतीची कार्य सांगा.	
ब) हिंदूधर्म सविस्तर स्पष्ट करा.	
क) जागतिक प्रमुख मानवी वंश वर्णन करा.	
ड) लोकसंख्या व साधन संपत्ती संबंध सांगा.	
प्र.4 खालील उत्तर द्या. (कोणतेही दोन)	12
अ) जागतिक लोकसंख्येचे वितरण स्पष्ट करा.	
ब) माल्थस चा लोकसंख्या सिद्धांत स्पष्ट करा.	
क) मानवी वसाहतीचे प्रकार स्पष्ट करा.	
प्र.5 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही 2)	12
अ) लोकसंख्या संक्रमण सिद्धांत स्पष्ट करा.	
ब) मानवी विकास निर्देशांक सांगा.	
क) जागतिक शहरीकरणाचा कल स्पष्ट करा.	

Seat No.	
---------------------	--

Set	P
------------	----------

M.A./MSc (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
(GEOGRAPHY)
Human Geography (230101106)

Day & Date: Tuesday, 09-01-2024

Max. Marks: 60

Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Instructions: 1) All Questions are compulsory
 2) Figure to right indicate full marks.

Q.1 A) Choose the correct alternative. 08

- 1) _____ was called the father of human geography.

a) Ritter	b) Ratzel
c) Semple	d) Blache
- 2) Oxford and Cambridge are _____ centres.

a) Tourist	b) Education
c) Culture	d) Administrative
- 3) The book entitled, Influence of geographical thought "is written by _____.

a) Ratzel	b) Ritter
c) Blache	d) Semple
- 4) Race is the _____ concept.

a) Biological	b) Geographical
c) Chemical	d) Physical
- 5) _____ geography is the study of the changing relationship between the unarresting man and unstable earth.

a) Economic	b) Political
c) Human	d) Historical
- 6) Settlement geography is branch of _____ geography.

a) Physical	b) Human
c) Historical	d) Medical
- 7) _____ is the most populous country in the world.

a) India	b) China
c) Brazil	d) Japan
- 8) Skin of Mongoloids is _____ colour.

a) Black	b) Yellow
c) Red	d) Blue

B) Fill in the Blanks 04

- 1) According to Malthus population increasing by _____ progression.
- 2) _____ is the holly book of Christian.
- 3) _____ put for the model of industrial location.
- 4) _____ called the Father of Human Geography.

Q.2 Answer the following (Any Six)	12
a) Explain the scope of human Geography.	
b) Explain the difference between birth and death rate.	
c) What is possibilism.	
d) State population growth.	
e) State the function of rural settlement.	
f) Name the major ethnic group in the world.	
g) Explain the Buddhism Religion.	
h) Define human race.	
Q.3 Answer the following (Any three)	12
a) State the function of urban settlement.	
b) Explain Hinduism in detail.	
c) Describe the world's major human races.	
d) State the relationship between population and resources.	
Q.4 Answer the following (Any two)	12
a) Explain the distribution of world population.	
b) Explain Malthus population theory.	
c) Explain type of human settlement.	
Q.5 Answer the following questions (Any two)	12
a) Explain Demographic transition theory.	
b) State the Human Development Index.	
c) Explain the trends of world urbanization.	

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

M.A./MSc (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
GEOGRAPHY
Economic Geography (230101107)

Day & Date: Tuesday, 09-01-2024

Max. Marks: 60

Time: 03:00 PM To 05:30 PM

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

- प्र.1** अ) योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. 08
- 1) आर्थिक भूगोल ही —— भूगोलाची शाखा आहे.

अ) लोकसंख्या	ब) मानवी
क) प्रादेशिक	ड) नागरी
 - 2) —— हे जीवाशम इंधनाचे उदाहरण आहे.

अ) लाकूड	ब) प्राण्यांचा कचरा
क) कोळसा	ड) हे सर्व
 - 3) —— हा दगडी कोळशाचा प्रकार नाही.

अ) लीमोनाईट	ब) अन्थ्रासाईट
क) बिटूमीनस	ड) पिट्स
 - 4) —— आर्थिक क्रियांमध्ये कार्य करणारे कामगार लाल रंग कॉलरने ओळखले जाते.

अ) प्राथमिक	ब) द्वितीय
क) तृतीय	ड) चतुर्थ
 - 5) —— ही पुनःनिर्मित न करता येणारे संसाधन आहे.

अ) पाणी	ब) मृदा
क) जंगल	ड) हवा
 - 6) —— यांना आर्थिक भूगोलाचे जनक म्हणतात.

अ) अ. लॉश	ब) चीशाल्म
क) अ. वेबर	ड) प्रेड
 - 7) उद्योगधंदेच्या स्थानिकरणाचा सिद्धांत —— यांनी मांडला.

अ) अ. वेबर	ब) प्रेड
क) अ. लोश	ड) अ. पेंक
 - 8) ओपेक ही संघटना —— चा व्यापार करते.

अ) कोळसा	ब) खनिजतेल
क) लोहखनिज	ड) सोने

- ब) रिकाम्या जागा भरा.** 04
- 1) कारखानदारीमध्ये —— या खनिजसंपत्तीला काळे सोने म्हणून ओळखले जाते.
 - 2) WTO चे मुख्यालय —— या ठिकाणी आहे.
 - 3) —— हा उच्च प्रतीचा कोळसा आहे.
 - 4) वाहतुकीचे सर्वात स्वस्त साधन —— आहे.
- प्र.2 खालीलपैकी कोणत्याही सहा प्रश्नांची उत्तरे लिहा.** 12
- अ) आर्थिक भूगोल म्हणजे काय?
 - ब) प्राथमिक आर्थिक क्रियातील व्यवसायांची नावे लिहा.
 - क) आर्थिक भूगोलातील दृष्टीकोन.
 - ड) आंतराष्ट्रीय व्यापारावर परिणाम करणारे घटक.
 - इ) इ-कॉमर्स.
 - ई) जमिनीवरील वाहतुकीच्या पद्धती थोडक्यात सांगा.
 - उ) OPEC म्हणजे काय?
 - ऊ) WTO म्हणजे काय?
- प्र.3 खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.** 12
- अ) रिकार्डचा सिद्धांत सविस्तर वर्णन करा.
 - ब) तृतीयक आर्थिक क्रियांचे वर्णन करा.
 - क) ऊर्जा साधन संपत्ती चर्चा करा.
 - ड) युरोपियन आर्थिक समुदायाचे वर्णन करा.
- प्र.4 खालीलपैकी दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.** 12
- अ) आर्थिक क्रियांचे तपशीलवार वर्गीकरण करा.
 - ब) आलफ्रेड वेबरच्या औद्योगिक स्थानाच्या सिद्धांताची चर्चा करा.
 - क) साधनसंपत्ती संवर्धन.
- प्र.5 खालीलपैकी दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.** 12
- अ) ऊर्जा संसाधने म्हणजे काय आणि जगातील कोळशाच्या वितरणाचे तपशीलवार वर्णन करा.
 - ब) दुतीयक स्वरूपाचे व्यवसाय.
 - क) औद्योगिक रस्तावर परिणाम करणारे घटक थोडक्यात स्पष्ट करा.

Seat No.	
---------------------	--

Set	P
------------	----------

M.A./MSc (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
GEOGRAPHY
Economic Geography (230101107)

Day & Date: Tuesday, 09-01-2024

Max. Marks: 60

Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Instructions: 1) All Questions are compulsory
2) Figure to right indicate full marks.

Q.1 A) Choose the correct alternative **08**

- 1) Economic geography is a branch of _____ Geography.
a) Population b) Human
c) Regional d) Urban
- 2) An example of fossil fuel is _____.
a) Wood b) Animal waste
c) Coal d) All of these
- 3) _____ is not a types of coal.
a) limonite b) anthracite
c) bituminous d) peat
- 4) _____ producer might be labeled as the Red collar worker.
a) Primary b) Secondary
c) Tertiari d) Quaternary
- 5) _____ are a non-renewable resource.
a) Trees b) Coal
c) Solar Energy d) Soil
- 6) _____ is known as a founder of economic geography.
a) A. Losch b) Chisholm
c) A. Weber d) Pred
- 7) The theory of 'Localization of industries' Put forwarded by.
a) A. Weber b) Pred
c) A. Losch d) A. Penck
- 8) OPEC is involved in _____ trade.
a) Coal b) Mineral Oil
c) Food grain d) Technology

B) Fill in the Blanks. **04**

- 1) _____ Resource is known as black gold in manufacturing.
- 2) W.T.O. stands for _____.
- 3) _____ is the high quality coal.
- 4) Which is the cheapest mode of transportation _____.

Q.2	Answer any Six of the following questions	12
a)	What is Economic Geography?	
b)	Give short information about Primary Economic Activity.	
c)	Approaches in Economic Geography?	
d)	Factors influencing on the international trade	
e)	E Commerce.	
f)	Explain in short Land transport Modes.	
g)	What is OPEC?	
h)	What is WTO	
Q.3	Answer any three of the following questions.	12
a)	Explain the Ricardo's classical theory.	
b)	Describe the taritari Economic activities.	
c)	Give the discuss Energy resources.	
d)	Describe European Economic Community	
Q.4	Answer any two of the following questions.	12
a)	Explain in details about classification of economic activates.	
b)	Discuss the theory of industrial location by Alfred Weber.	
c)	Conservation of Resources	
Q.5	Answer any two of the following questions.	12
a)	What is Energy Resources and explain in detail coal distribution in world.	
b)	Give information about Secondary Economic Activity.	
c)	Factor affecting on Industrial location.	

Seat No.	
---------------------	--

Set	P
------------	----------

M.A./MSc (Semester – I) (New) (NEP CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
GEOGRAPHY

Research Methodology (230101105)

Day & Date: Thursday, 11-01-2024

Max. Marks: 60

Time: 03:00 PM To 05:30 PM

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

- प्र.1** अ) योग्य पर्याय निवडून गाढळलेल्या जागा भरा. 08
- 1) एखाद्या विषयावरील किंवा समस्येवरील मागील (पूर्वीच्या) संशोधनाचा सर्वसमावेशक आढावा घेणे म्हणजे —— होय.
 अ) संशोधनाची उद्दिष्टे ब) संशोधन समस्या
 क) साहित्याचा आढावा ड) संशोधन पद्धती
 - 2) एखाद्या मोठ्या क्षेत्राचे प्रतिनिधित्व करणारा एक लहान भाग म्हणजे —— होय.
 अ) संशोधनाची उद्दिष्टे ब) साहित्याचा आढावा
 क) संशोधन पद्धती ड) नमुना निवड
 - 3) जे संशोधन हे संख्येत किंवा संख्येच्या पटीत मोजता येते त्यास —— संशोधन म्हणतात.
 अ) गुणात्मक ब) संख्यात्मक
 क) अन्वेषनात्मक ड) स्पष्टीकरणात्मक
 - 4) एका विशिष्ट उद्देशासाठी समोरासमोर बसून केलेले तोंडी दळणवळण म्हणजे —— होय.
 अ) मुलाखत ब) निरीक्षण
 क) प्रश्नावली ड) प्रश्नावली पाठविणे
 - 5) इंटरनेट (माहितीचे जाळे) ही माहिती संकलनाची —— पद्धत आहे.
 अ) प्राथमिक ब) दुर्योग
 क) तृतीय ड) यापैकी नाही
 - 6) संशोधनाचे प्राथमिक उद्दिष्ट —— हे आहे.
 अ) मनोरंजन ब) समाजीकरण
 क) नफा मिळवणे ड) ज्ञान निर्मिती
 - 7) —— संशोधनाचा प्रकार सामाजिक घटना समजून घेण्यावर आणि त्याचा अर्थ लावण्यावर केंद्रित असतो.
 अ) परिमाणात्मक संशोधन ब) प्रायोगिक संशोधन
 क) गुणात्मक संशोधन ड) वर्णनात्मक संशोधन

8)	प्रायोगिक किंवा अनुभवनिष्ठ माहिती वापरून संशोधन प्रश्नाचे उत्तर देण्याची रणनीती म्हणजे —— होय.		
अ)	संशोधन आराखडा	ब)	संशोधनाची उद्दिष्टे
क)	संशोधन समस्या	ड)	संशोधन पद्धती
ब)	रिकाम्या जागा भरा.		
1)	—— म्हणजे नवीन ज्ञानाचा शोध घेणे किंवा नवीन ज्ञानाचे संपादन करणे आणि जुन्या ज्ञानाचे परीक्षण करणे होय.		
2)	प्रश्नावली व मुलाखत तंत्राच्या सहाय्याने संकलित केलेली माहिती —— स्त्रोतात समाविष्ट होते.		
3)	एकूण लोकसंख्येला लहान गटांमध्ये किंवा स्तरांमध्ये विभागून नमुना निवड प्रक्रिया पूर्ण केली जाते, त्यास —— नमुना निवड पद्धत असे म्हणतात.		
4)	व्युत्पत्ती शास्त्रानुसार साहित्य (Literature) हा शब्द —— भाषेतून आला आहे.		
प्र.2 खालील उत्तर द्या. (कोणतेही सहा)			12
अ)	संशोधन म्हणजे काय.		
ब)	संशोधन साहित्याच्या आढाव्याचे स्त्रोत सांगा.		
क)	नमुना निवडीचे महत्त्व सांगा.		
ड)	असंभाव्यतानमुना निवड पद्धतीचे प्रकार सांगा.		
इ)	सामुग्रीचे प्रकार सांगा.		
ई)	गुणात्मक आणि संख्यात्मक सामुग्रीमधील फरक सांगा.		
उ)	ग्रंथसूची म्हणजे काय.		
ऊ)	प्राथमिक माहिती स्त्रोत म्हणजे काय?		
प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन)			12
अ)	प्राथमिक आणि दुर्घम सामुग्रीमधील फरक स्पष्ट करा.		
ब)	संशोधन समस्येची संकल्पना स्पष्ट करा.		
क)	साहित्याच्या समीक्षेचे महत्त्व सांगा.		
ड)	दुर्घम सामुग्रीचे स्त्रोत स्पष्ट करा.		
प्र.4 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)			12
अ)	संशोधनाचे महत्त्व स्पष्ट करा.		
ब)	संभाव्यता नमुना निवडीचे प्रकार स्पष्ट करा.		
क)	प्राथमिक सामुग्री गोळा करण्याच्या पद्धतींचे वर्णन करा.		
प्र.5 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)			12
अ)	भौगोलिक सामुग्रीच्या विश्लेषणाची तंत्रे स्पष्ट करा.		
ब)	उद्देशावर आधारित संशोधनाचे प्रकार स्पष्ट करा.		
क)	अहवाल लेखनाची सविस्तर माहिती लिहा.		

Seat No.	
---------------------	--

Set P**M.A./MSc (Semester – I) (New) (NEP CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
GEOGRAPHY****Research Methodology (230101105)**

Day & Date: Thursday, 11-01-2024

Max. Marks: 60

Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Instructions: 1) All Questions are compulsory
2) Figure to right indicate full marks.**Q.1 a) Choose the correct alternative****08**

- 1) A comprehensive review of past (previous) research on a topic or problem is known as _____.
a) Research Objectives b) Research Problem
c) Review of Literature d) Research Methods
- 2) A small area representing a larger area is _____.
a) Research Objectives b) Review of Literature
c) Research Methods d) Sampling
- 3) Research which can be measured in numbers or multiples of numbers is called _____ Research.
a) Qualitative b) Quantitative
c) Exploratory d) Explanatory
- 4) Face-to-face oral communication for a specific purpose is known as _____.
a) Interview b) Observation
c) Questionnaire d) Mail Questionnaire
- 5) Internet (web of information) is a _____ method of information gathering.
a) Primary b) Secondary
c) Tertiary d) None of these
- 6) _____ is the primary objective of research.
a) Entertainment b) Socializing
c) Profit-making d) Knowledge generation
- 7) _____ type of research focuses on understanding and interpreting social phenomena.
a) Quantitative research b) Experimental research
c) Qualitative research d) Descriptive research
- 8) _____ is a strategy for answering your research question using empirical data.
a) Research design b) Research Objectives
c) Research Problem d) Research Methods

b) Fill in the Blanks	04
1) _____ means searching for new knowledge or acquiring new knowledge and examining old knowledge.	
2) Information collected through questionnaire and interview techniques is included in the _____ source.	
3) _____ is a type of sampling method in which the total population is divided into smaller groups or strata to complete the sampling process.	
4) Etymologically, the word Literature is derived from the _____ language.	
Q.2 Answer the following (Any Six)	12
a) Define Research.	
b) State the sources of literature review	
c) State the importance of sampling.	
d) State the types of non-probability sampling	
e) State the types of data.	
f) Give differences between qualitative and quantitative data.	
g) Define bibliography.	
h) What is primary data	
Q.3 Answer the following (Any Three)	12
a) State the difference between primary and secondary data.	
b) Explain the concept of Research Problem.	
c) Describe the Significance of Review of Literature.	
d) Explain the sources of secondary data.	
Q.4 Answer the following (Any Two)	12
a) Explain the significance of research.	
b) Explain the types of probability sampling.	
c) Describe the methods of collection of primary data.	
Q.5 Answer the following questions (Any Two)	12
a) Explain the techniques of geographical Data analysis.	
b) Explain the types of research based on purpose.	
c) Write detailed information on report writing.	

Seat No.	
-----------------	--

Set	P
------------	----------

M.A./M.Sc. (Semester - I) (Old) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
GEOGRAPHY
Geomorphology - I (MAG101)

Day & Date: Friday, 05-01-2024

Max. Marks: 80

Time: 03:00 PM To 06:00 PM

- सूचना :** 1) प्रश्न 1 व 2 आवश्यक आहेत.
 2) प्रश्न 3 ते 7 पैकी कोणतेही तीन सोडवा.
 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 अ) खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा. 10

- 1) भूरूपशास्त्र ही —— भूगोलाची शाखा आहे.

अ) मानवी	ब) प्राकृतिक
क) आर्थिक	ड) राजकीय
- 2) नदीच्या जीवनाचे पूर्ण चक्र ही संकल्पना —— यांनी मांडली आहे.

अ) पेंक	ब) हटन
क) गिल्बर्ट	ड) डेव्हीस
- 3) भूकवंच व गाभा यांच्या मधील थरास —— म्हणतात

अ) सायमा	ब) सियाल
क) प्रावरण	ड) कॉणरॅड
- 4) भूसंन्नती गिरीजन सिधांत —— यांनी मांडला आहे.

अ) कोबर	ब) गिल्बर्ट
क) हटन	ड) डेव्हीस
- 5) —— हे रासायनिक विदारणाशी संबंधित नाही.

अ) भर्मीकरण	ब) कर्बाम्लक्रिया
क) अपदलन	ड) जलापघटन
- 6) —— यांनी पृथ्वीच्या इतिहासाचे चक्रीय स्वरूपाचे निरीक्षण केले आहे.

अ) हटन	ब) पेंक
क) किंग	ड) डटन
- 7) —— यांनी औषिक अभिसरण प्रवाह सिधांत मांडला.

अ) कोबर	ब) डना
क) हॉल	ड) होल्मस
- 8) —— ज्वालामुखीला भूमध्य समुद्राचे दीपगृह म्हणतात.

अ) एटना	ब) विसुवीअस
क) स्ट्रोम्बोली	ड) पिली

- 9) 'Isostasy' हा शब्द 'Isostasios' या —— शब्दापासून बनला आहे.**
- अ) फ्रेंच ब) लॅटीन
 क) जर्मन ड) ब्रिटीश
- 10) “जीओग्राफिकल एस्सेज” हे पुस्तक —— ने लिहिले.**
- अ) जे. डब्लू. पॉवेल ब) डब्लू. एम. डेव्हीस
 क) जी. के. गिल्बर्ट ड) सी. एफ. डटन
- ब) रिकाम्या जागा भरा.** 06
- 1) —— यांच्या मते 'वर्तमान ही भूतकाळाची किल्ली आहे'.
 - 2) पृथ्वीची सरासरी घनता —— आहे.
 - 3) भूसन्नतिची संकल्पना —— यांनी दिली आहे.
 - 4) भूकंपाची तीव्रता —— स्केलमध्ये मोजली जाते.
 - 5) उध्व हालचालींना —— निर्माणकारी हालचारी म्हणतात.
 - 6) समस्थायीत्व हा शब्द 1859 ला सर्वप्रथम —— यांनी वापरला.
- प्र.2 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.** 16
- अ) समस्थायीत्वाची संकल्पना स्पष्ट करा.
 ब) समानतावादाचे तत्व (uniformitarianism) सांगा.
 क) ज्वालामुखीचे कारणे स्पष्ट करा.
 ड) कायिक विदारण स्पष्ट करा.
- प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.** 16
- अ) रासायनिक विदारण स्पष्ट करा.
 ब) कोबरचा भूद्रोणीचा सिध्दांत स्पष्ट करा.
- प्र.4 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.** 16
- अ) भूरूपशास्त्र विकासातील डब्लू. एम. डेव्हीस यांचे योगदान सांगा.
 ब) समस्थायीत्व बदलची एरीचे मत स्पष्ट करा.
- प्र.5 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.** 16
- अ) जगातील ज्वालामुखी प्रदेशाचे वितरण स्पष्ट करा.
 ब) होम्सचा अभिसरण प्रवाह सिध्दांत स्पष्ट करा.
- प्र.6 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.** 16
- अ) प्रॉट यांचे समस्थायीत्व बदलचे मत स्पष्ट करा.
 ब) भूरूपशास्त्र विकासातील हिरोडोटस आणि स्ट्रॉबो यांचे योगदान सांगा.
- प्र.7 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.** 16
- अ) पृथ्वीचे अंतरंग आकृतीसह स्पष्ट करा.
 ब) भूकंपाचे कारणे आणि परिणाम स्पष्ट करा.

Seat No.	
---------------------	--

Set	P
------------	----------

M.A./M.Sc. (Semester - I) (Old) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
GEOGRAPHY
Geomorphology - I (MAG101)

Day & Date: Friday, 05-01-2024

Max. Marks: 80

Time: 03:00 PM To 06:00 PM

- Instructions:** 1) Q.1 and Q.2 are compulsory.
 2) Attempt any three questions from Q. No 3 To Q. No 7.
 3) Figures to the right indicate full marks

Q.1 A) Choose the correct alternative. 10

- 1) Geomorphology is the branch of _____ geography.

a) Human	b) Physical
c) Economic	d) Political
- 2) The concept of complete cycle of river life is put forth by _____.

a) Penk	b) Hutton
c) Gilbert	d) Davis
- 3) The layer situated between crust and core is known as _____.

a) Sima	b) Sial
c) Mantle	d) Conrad
- 4) Geosynclinal orogen theory was put forth by _____.

a) Kober	b) Gilbert
c) Hutton	d) Davis
- 5) _____ is not associated with chemical weathering.

a) Oxidation	b) Carbonation
c) Expoliation	d) Hydration
- 6) _____ observed the cyclic nature of the earth history.

a) Hutton	b) Penk
c) King	d) Dutton
- 7) The thermal convection current theory was put forth by _____.

a) Kober	b) Dana
c) Hall	d) Holmes
- 8) _____ Volcano is known as light house of the Mediterranean sea.

a) Etna	b) Visuvius
c) Stromboli	d) pelee
- 9) The word ‘Isostasy’ is derived from a _____ word ‘Isostasios’

a) French	b) Latin
c) German	d) British
- 10) The book entitled ‘Geographical Essay’s’ was written by _____.

a) J.W. Powell	b) W.M. Davis
c) G.K. Gilbert	d) C.F. Dutton

B) Fill in the blanks.

- 1) According to _____ 'Present is key to the past'
- 2) The average density of the Earth is _____.
- 3) The concept of geosynclines was given by _____.
- 4) The intensity of earthquake is measured in _____ scale.
- 5) Eperogenic movements are also called as _____.
- 6) The word 'Isostasy' was used by _____ for the first time in 1859.

Q.2 Answer the following.

- a) Explain the concept of isostasy.
- b) State the principal of uniformitarianism.
- c) Explain the causes of volcano.
- d) Explain the physical weathering.

Q.3 Answer the following.

- a) Explain the chemical weathering.
- b) Explain the geosynclinals theory of Kober.

Q.4 Answer the following.

- a) Explain the contribution of W.M Davis in geomorphic study.
- b) Explain the view of Airy's about isostasy.

Q.5 Answer the following.

- a) Explain the distribution of volcanoes region in the world.
- b) Explain the Holmes conventional current theory

Q.6 Answer the following.

- a) Explain the view of Pratt about isostasy.
- b) Give the contribution of Herodotus and Strabbo in the development of geomorphic thought.

Q.7 Answer the following.

- a) Explain interior of Earth with diagram.
- b) Explain the causes and effects of earthquakes.

Seat No.	
-----------------	--

Set	P
------------	----------

M.A./M.Sc. (Geography) (Semester - I) (Old) (CBCS) Examination:
Oct/Nov-2023
Climatology-I (MAG102)

Day & Date: Sunday, 07-01-2024

Max. Marks: 80

Time: 03:00 PM To 06:00 PM

- सूचना :** 1) प्रश्न 1 व 2 आवश्यक आहेत.
 2) प्रश्न 3 ते 7 पैकी कोणतेही तीन सोडवा.
 3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 4) स्टेन्सिल वापरण्यास परवानगी आहे.
 5) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

प्र.1 अ) खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा.

10

- 1) वातावरणाच्या सर्वात वरच्या थराला —— असे म्हणतात.

अ) तपांबर	ब) स्थितांबर
क) आयनांबर	ड) बाहयांबर
- 2) हवा पूर्ण बाष्पस्पृक्त असेल त्या हवेची आर्द्रता —— % असते.

अ) 35	ब) 25
क) 100	ड) 50
- 3) ध्रुवीय सीमा सिधांतानुसार आवर्ताची जीवनसाखळी पूर्ण होण्यासाठी —— पायऱ्या आहेत.

अ) दोन	ब) चार
क) पाच	ड) सहा
- 4) चीनुक हे उष्ण कोरडे वारे प्रामुख्याने —— पर्वताच्या वातविन्मुख उत्तरावर वाहतात.

अ) आल्प्स	ब) अंडीज
क) रॉकी	ड) हिमालय
- 5) —— कमी दाबाचा पट्टा हा डोलझम म्हणून सुध्दा ओळखला जातो.

अ) विषुवतृत्तीय	ब) मध्य कटीबंधीय
क) ध्रुवीय	ड) यापैकी नाही
- 6) सांद्रीभवन म्हणजे —— मधील बदल होय.

अ) घनरूप ते द्रवरूप	ब) द्रवरूप ते घनरूप
क) बाष्प ते द्रवरूप	ड) द्रवरूप ते बाष्प
- 7) अम्फान या चक्रीवादळाचे नाव देशाने दिले आहे ——.

अ) इंडोनेशिया	ब) थायलंड
क) श्रीलंका	ड) भारत

- 8) खालीलपैकी —— या चक्रीवादळाचा वेग सर्वाधिक आहे.
 अ) हरिकेन्स ब) टोरनॅडो
 क) टायफून ड) बुलबुल
- 9) दव व दहिवर ही —— ची रूपे आहेत.
 अ) वृष्टीची ब) बाष्पीभवनाची
 क) सांद्रिभवनाची ड) आर्द्रता
- 10) हवेचा भार मोजण्यासाठी —— उपकरणाचा उपयोग केला जातो.
 अ) तापमानलेखक ब) वायुभार लेखक
 क) वायुवेग मापक ड) आर्द्रता मापक

ब) रिकाम्या जागा भरा.

06

- 1) विषुववृत्तीय पट्ट्यामध्ये —— प्रकारचा पाऊस पडतो.
- 2) पृथ्वीभोवती असलेल्या हवेच्या आवरणास —— म्हणतात.
- 3) पृथ्वीला विद्युतचुंबकीय —— लहरीमार्फत सौरऊर्जा प्राप्त होते.
- 4) एक किलोग्राम हवेमध्ये असणाऱ्या बाष्पाच्या वजनी प्रमाणास —— आर्द्रता म्हणतात.
- 5) जलविक्षोभ म्हणजे ——.
- 6) व्यापारी वाऱ्याला —— असेही म्हणतात.

प्र.2 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- अ) दैनिक तापमान कक्षाचे वर्णन करा.
 ब) ग्रहीय वाऱ्याविषयी माहिती स्पष्ट करा.
 क) सांद्रिभवन संकल्पना स्पष्ट करा.
 ड) समशीतोष्ण कटीबंधीय आवर्ताचे वितरण स्पष्ट करा.

प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- अ) वातावरणाचे घटक आणि संरचना वर्णन करा.
 ब) वायुराशी म्हणजे काय? वायुराशीचे वर्गीकरण स्पष्ट करा.

प्र.4 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- अ) आर्द्रतेच्या प्रकाराची माहिती लिहा.
 ब) हवेच्या दाबाचे वितरण आकृतीसह वर्णन करा.

प्र.5 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- अ) पृथ्वीच्या औष्णिक संतुलनाचा सविस्तर आढावा घ्या.
 ब) पर्जन्याचे प्रकार आकृतीसह स्पष्ट करा.

प्र.6 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- अ) सौरशक्तीवर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.
 ब) वातावरणाची स्थिरता व अस्थिरता स्पष्ट करा.

प्र.7 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- अ) उष्ण कटीबंधीय आवर्ताचे उगम आणि वितरण स्पष्ट करा
- ब) तापमानाचे उभे आणि आडवे वितरण स्पष्ट करा.

Seat No.	
---------------------	--

Set	P
------------	----------

M.A./M.Sc. (Geography) (Semester - I) (Old) (CBCS) Examination:
Oct/Nov-2023
Climatology-I (MAG102)

Day & Date: Sunday, 07-01-2024

Max. Marks: 80

Time: 03:00 PM To 06:00 PM

- Instructions:**
- 1) Q.1 and Q.2 are compulsory.
 - 2) Attempt any three questions from Q. No 3 To Q. No 7.
 - 3) Figures to the right indicate full marks.
 - 4) Use of stencils is allowed.
 - 5) Draw neat diagrams wherever necessary.

Q.1 A) Choose the correct alternative. 10

- 1) The Upper layer of the atmosphere is called as _____.
a) Troposphere b) Stratosphere
c) Ionosphere d) Exosphere
- 2) If air is occupied with humidity thoroughly the percentage of humidity will be _____.
a) 35 b) 25
c) 100 d) 50
- 3) According Boundary Theory, Life cycle of cyclone is completed through _____ successive stages
a) Two b) Four
c) Five d) Six
- 4) Chinooks are warm and dry local winds blowing on leeward side of _____.
a) Alps b) Andes
c) Rocky d) Himalaya
- 5) _____ low pressure belt is also known as Doldrums.
a) Equatorial b) Mid Latitude
c) Polar d) None of these
- 6) Condensation refers to a change from the _____.
a) Solid to a Liquid Phase b) Liquid to a Solid Phase
c) Vapor to a Liquid Phase d) Liquid to a Vapor Phase
- 7) _____ country has given the name of Cyclone Amphan.
a) Indonesia b) Thailand
c) Srilanka d) India
- 8) Of the following _____ the speed of the cyclone is the highest.
a) Hurricane b) Tornado
c) Typhoon d) Bulbul
- 9) Dew and Frost are the forms of _____.
a) Precipitation b) Evaporation
c) Condensation d) Humidity

- 10) Air pressure is measured by _____ equipment.
a) Thermometer b) Barometer
c) Anemometer d) Hygrometer

B) Fill in the blanks.

06

- 1) _____ types of rainfall takes place in Equatorial belt.
- 2) The envelop of gas which surrounds the earth has been called the _____.
- 3) Earth receives Solar energy through electromagnetic _____ waves.
- 4) The mass of water vapour in grams contained in a kilogram of air is called _____ humidity.
- 5) Water Spout is a _____.
- 6) Trade winds are known as _____.

Q.2 Answer the following questions.

16

- a) Describe the Daily Range of Temperature.
- b) Explain the information about planetary winds.
- c) Explain the concept of condensation.
- d) Explain the distribution of temperate cyclone.

Q.3 Answer the following questions.

16

- a) Describe the composition and structure of the atmosphere.
- b) What is Air mass and explain the classification of Air masses.

Q.4 Answer the following questions.

16

- a) Discuss the types of humidity.
- b) Describe the distribution of Atmospheric Pressure with diagram.

Q.5 Answer the following questions.

16

- a) Give the detailed account of heat budget of the earth.
- b) Explain the types of Rainfall with diagram.

Q.6 Answer the following questions.

16

- a) Explain the factors affecting on Insolation.
- b) Explain the stability and Instability of Atmosphere.

Q.7 Answer the following questions.

16

- a) Explain the origin and distribution of tropical cyclone.
- b) Explain the Horizontal and Vertical distribution of temperature.

Seat No.	
-----------------	--

Set	P
------------	----------

M.A./MSc (Semester - I) (Old) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
(GEOGRAPHY)
Oceanography & Geohydrology (MAG103)

Day & Date: Tuesday, 09-01-2024

Max. Marks: 80

Time: 03:00 PM To 06:00 PM

- सूचना :** 1) प्रश्न 1 व 2 आवश्यक आहेत.
 2) प्रश्न 3 ते 7 पैकी कोणतेही तीन सोडवा.
 3) उजवीकडील अंक पुर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 अ) खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा. 10

- 1) समुद्रशास्त्र ही —— भूगोलाची शाखा आहे.

अ) मानव	ब) प्राकृतिक
क) शेती	ड) आर्थिक
- 2) पृथ्वीच्या क्षेत्रफळाच्या —— % भाग महासागरांनी व्यापला आहे.

अ) 29	ब) 39
क) 71	ड) 79
- 3) समुद्राच्या समान खोलीच्या ठिकाणी जोडणाऱ्या रेषांना —— म्हणतात.

अ) समक्षारता रेषा	ब) समभार रेषा
क) समपर्जन्य रेषा	ड) समसागर खोली रेषा
- 4) विषुववृत्तापासून ध्रुवाकडे सरासरी क्षारता —— .

अ) वाढ	ब) घट
क) सामान्य	ड) यापैकी नाही
- 5) El-Nino _____ असे म्हणतात.

अ) खिर्स्त मूल	ब) मोठी बहीण
क) तरुण भाऊ	ड) वरील पैकी सर्व
- 6) जगातील सर्वात लांब गर्ता —— आहे.

अ) मरीना	ब) पेर्ल चिली
क) जावा	ड) कामचटका
- 7) चॅलेंजर हे —— गर्ता चे दुसरे नाव आहे.

अ) फिलीपिन्स	ब) टोंगा
क) नरेस	ड) मरिना
- 8) गल्फ प्रवाह —— आढळतो.

अ) पॅसिफिक महासागर	ब) अटलांटिक महासागर
क) केप ऑफ ग्रूड जवळ	ड) आर्किटक महासागर

- 9) जगातील महासागर कडयाची एकूण लांबी —— किमी आहे.
 अ) 84000 ब) 64000
 क) 54000 ड) 74000
- 10) —— महासागरातील सर्वात मोठे क्षेत्र खोल समुद्राच्या तळाने व्यापलेले आहे.
 अ) पॅसिफिक ब) भारतीय
 क) अटलांटिक ड) आर्टिक

- ब) खालील रिकाम्या जागा भरा. 06
- 1) प्रवाळ खडक बेटांवर विकसित झाले ज्याला प्रवाळ —— म्हणतात.
 - 2) —— हा अनियमित उष्ण प्रवाह प्रशांत महासागरात उगम पावतो.
 - 3) सरगासो समुद्र —— महासागरात आहे.
 - 4) महासागराच्या पृष्ठभागाच्या पाण्याचे सरासरी तापमान —— आहे.
 - 5) —— समुद्रात सर्वाधिक क्षारता आढळते
 - 6) समुद्र मैदाने हिंद महासागराचे जवळपास —— क्षेत्र व्यापतात.

प्र.2 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. 16

- अ) समुद्राशास्त्राची व्याख्या करा.
- ब) क्षारता म्हणजे काय?
- क) बेट म्हणजे काय?
- ड) महाद्वीपीय उतार स्पष्ट करा

प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. 16

- अ) महासागरातील निक्षेपणाची थोडक्यात लिहा.
- ब) समुद्रशास्त्राचे महत्त्व स्पष्ट करा.

प्र.4 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. 16

- अ) महासागरातील खनिज संपत्ती स्पष्ट करा.
- ब) एल निनो स्पष्ट करा.

प्र.5 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. 16

- अ) माणूस आणि महासागर यांच्यातील संबंध स्पष्ट करा.
- ब) सागरी संसाधनांच्या संवर्धनाचे वर्णन करा.

प्र.6 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. 16

- अ) संसाधन म्हणून पाण्याचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- ब) जलचक्र स्पष्ट करा.

प्र.7 दीर्घीतरी प्रश्न. 16

- अ) महासागरातील क्षारता फरकाची कारणे सांगून परिणाम स्पष्ट करा.
- ब) सागर तळावरील भूरूपाची चर्चा करा.

Seat No.	
-----------------	--

Set	P
------------	----------

M.A./MSc (Semester - I) (Old) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
(GEOGRAPHY)

Oceanography & Geohydrology (MAG103)

Day & Date: Tuesday, 09-01-2024

Max. Marks: 80

Time: 03:00 PM To 06:00 PM

- Instructions:** 1) Q.No.1 and 2 are compulsory.
 2) Attempt any three questions from Q.No.3 to Q.No.7
 3) Figure to right indicate full marks.

Q.1 A) Choose the correct alternative **10**

- 1) Oceanography is the branch of _____ Geography.

a) Human	b) Physical
c) Agriculture	d) Economic
- 2) The oceans cover _____ % of the area of the earth.

a) 29	b) 39
c) 71	d) 79
- 3) The lines joining places of equal depth of ocean are called as _____.

a) Isocline	b) Isobars
c) Isohyets	d) Isobaths
- 4) On an average salinity _____ from equator towards poles.

a) Increase	b) Decrease
c) Normal	d) None of these
- 5) El Nino is literally called as _____.

a) Christ Child	b) Older Sister
c) Young Brother	d) All of these
- 6) The largest trench in the world is _____.

a) Marina	b) Peru Chilli
c) Java	d) Kamchatka
- 7) Challenger is another name of _____ trench

a) Philippines	b) Tonga
c) Nares	d) Marina
- 8) The Gulf Stream is found _____.

a) Pacific Ocean	b) Atlantic Ocean
c) near cape of good	d) Arctic Ocean
- 9) The total length of the ocean ridge in the world is _____ km.

a) 84000	b) 64000
c) 54000	d) 74000
- 10) Deep ocean floor occupy the largest area in _____ ocean.

a) Pacific	b) Indian
c) Atlantic	d) Artic

B) Fill in the blanks

- 1) Coral reefs developed along the islands called as _____
- 2) _____ is irregular warm current originates in Pacific Ocean
- 3) Sargasso Sea is located in the _____ ocean
- 4) The average temperature of the surface water of the ocean is _____ C.
- 5) Maximum salinity is observed in _____.
- 6) Abyssal plains occupy nearly _____ area of Indian ocean

Q.2 Answer the following.

- a) Define oceanography.
- b) What is salinity?
- c) What is Island?
- d) Continental slope

Q.3 Answer the following.

- a) Write in brief about the ocean deposits.
- b) Importance of oceanography.

Q.4 Answer the following.

- a) Mineral resources in ocean
- b) Explain EL Nino

Q.5 Answer the following.

- a) Explain the relation between man and ocean.
- b) Describe the conservation of marine resources.

Q.6 Answer the following.

- a) Describe the importance of water as a resource
- b) Explain the Hydrological Cycle.

Q.7 Answer the following.

- a) Describe the causes of variation in salinity of ocean. State the effects.
- b) Comment on ocean basin Topography

Seat No.	
-----------------	--

Set	P
------------	----------

M.A./M.Sc. (Semester - I) (Old) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
GEOGRAPHY
Human Geography (MAG108)

Day & Date: Thursday, 11-01-2024
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

- सूचना :** 1) प्रश्न 1 व 2 आवश्यक आहेत.
2) प्रश्न 3 ते 7 पैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.
3) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
4) नकाशा स्टेन्सिल वापरण्यास परवानगी आहे.

प्र.1 **अ)** खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा. **10**

- 1) ग्रामीण वसाहतीमध्ये प्रामुख्याने प्राथमिक स्वरूपाच्या —— क्रिया आढळतात.

अ) आर्थिक	ब) सामाजिक
क) ऐतिहासिक	ड) यापैकी नाही
- 2) सध्याचे —— हे औदयोगिक क्रांतीचे फलित आहे.

अ) समाज	ब) जग
क) नागरीकरण	ड) यापैकी नाही
- 3) भारताचा —— मध्ये मानव विकास निर्देशांक संदर्भात जगातील विविध देशांच्या क्रमवारित 129 क्रमांक होता.

अ) 2017	ब) 2018
क) 2019	ड) 2020
- 4) वाराणसी हे —— कार्य शहर आहे.

अ) शैक्षणिक	ब) प्रशासकीय
क) पर्यटन	ड) धार्मिक
- 5) —— धर्माचे लोक सर्वात जास्त आशिया या खंडात आढळतात.

अ) ख्रिश्चन	ब) बौद्ध
क) जू/यहुदी	ड) शिंटो
- 6) धर्म हा —— आराधना करण्याचा एक मार्ग आहे.

अ) लोक	ब) संस्कृती
क) देवाची	ड) यापैकी नाही
- 7) —— ही संज्ञा जीन गॉटमन यांनी मांडली.

अ) मेगलोपोलसि	ब) मानव
क) निसर्गवाद	ड) यापैकी नाही

- 8) —— यांना मानवी भूगोलाचे जनक म्हणतात.
 अ) फे. रेटझेल ब) कार्ल रिटर
 क) ई. हटिंगटन ड) डेव्हीस
- 9) अंथ्रोपोजिओग्राफी हा ग्रंथ —— यांनी लिहिला.
 अ) ब्ल्याश ब) रेटझेल
 क) हंम्बोल्ट ड) रिटर
- 10) —— भूगोल हा क्रियाशील मानव व अस्थिर पृथ्वी यांच्या बदलत्या संबंधाचा अभ्यास होय.
 अ) राजकीय ब) आर्थिक
 क) मानवी ड) ऐतिहासिक

ब) रिकाम्या जागा भरा.

06

- 1) —— या शब्दाचा प्रयोग सर्व प्रथम फेबवरे यांनी केला.
- 2) थांबा व जा निश्चयवाद ही संकल्पना —— यांनी मांडली.
- 3) 'Principles of human geography' हा ग्रंथ —— यांनी लिहिला.
- 4) इ. स. 1859 मध्ये चार्ल्स डार्विन यांनी —— हा ग्रंथ प्रकाशित केला.
- 5) निसर्गवाद ही विचारसरणी —— या देशाची आहे.
- 6) वंश ही —— संकल्पना आहे.

प्र.2 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- अ) संभवाद संकल्पना स्पष्ट करा.
- ब) ग्रामीण वसाहतीची कार्ये स्पष्ट करा.
- क) बौद्ध धर्मावर चर्चा करा.
- ड) जन्मदर व मृत्युदर यांच्यातील फरक स्पष्ट करा.

प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- अ) नागरी वसाहतीची कार्ये सोदाहरण स्पष्ट करा.
- ब) इस्लाम धर्म सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.4 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- अ) मानवी वसाहतीचे प्रकार स्पष्ट करा.
- ब) जागतिक लोकसंख्या वितरणाचे वर्णन करा.

प्र.5 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- अ) माल्थस यांचा लोकसंख्या वाढ सिद्धांत स्पष्ट करा.
- ब) जागतिक प्रमुख मानवी वंश वर्णन करा.

प्र.6 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- अ) मानवी विकास निर्देशकांचे निर्देशक यावर चर्चा करा.
- ब) मानवी भूगोलाची व्याप्ती आणि स्वरूप स्पष्ट करा.

प्र.7 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- अ) लोकसंख्या संक्रमण सिद्धांताचे टीकात्मक परीक्षण करा.
- ब) सांस्कृतिक निश्चयवाद संकल्पनेवर सविस्तर चर्चा करा.

Seat No.	
---------------------	--

Set	P
------------	----------

M.A./M.Sc. (Semester - I) (Old) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
GEOGRAPHY
Human Geography (MAG108)

Day & Date: Thursday, 11-01-2024

Max. Marks: 80

Time: 03:00 PM To 06:00 PM

- Instructions:**
- 1) Q.1 and Q.2 are compulsory.
 - 2) Attempt any three questions from Q. No 3 To Q. No 7.
 - 3) Figures to the right indicate full marks.
 - 4) Use of Stencils is allowed.

Q.1 A) Choose the correct alternative.

10

- 1) Primary types of _____ activates are largely found in rural settlements.
a) economic b) social
c) historical d) none of these
- 2) The present _____ is largely the product of industrial revolution.
a) society b) world
c) urbanization d) none of these
- 3) India 129 rank in terms of human development Index among the countries of the world in _____.
a) 2017 b) 2018
c) 2019 d) 2020
- 4) Varanasi is a _____ function town.
a) Educational b) Administrative
c) Tourism d) Religious
- 5) _____ religion of people highly founded in Asia continent.
a) Christian b) Buddhist
c) Judaism d) Shintoism
- 6) Religion is way of worshiping _____.
a) People b) Culture
c) God d) None of these
- 7) Jean Gottman has coined the term _____.
a) Megalopolis b) Human
c) Determinism d) None of these
- 8) _____ is the father of human geography.
a) F. Ratzel b) Karl Ritter
c) E. Huntington d) Davis
- 9) A book 'Anthropogeography' is written by _____.
a) Blache b) Ratzel
c) Humboldt d) Ritter
- 10) _____ geography is the study of changing relationship between the unresting man and unstable earth.
a) Political b) Economic
c) Human d) Historical

B)	Fill in the blanks.	06
1)	Febvre used the term _____ for the first time.	
2)	_____ put forth the concept of stop and go determinism.	
3)	A book principles of human geography is written by _____.	
4)	Charles Darwin published his book _____ in 1859.	
5)	Concept of determinism is developed _____ country.	
6)	Race is the _____ concept.	
Q.2	Answer the following questions.	16
a)	Explain the concept of possibilism.	
b)	Explain the function of the rural settlement.	
c)	Discuss the Buddhist religion.	
d)	Explain the Difference between birth and death rate.	
Q.3	Answer the following questions.	16
a)	Analysis with example the function of Urban settlement.	
b)	Explain the Islam religion in detail.	
Q.4	Answer the following questions.	16
a)	Explain the types of human settlement.	
b)	Describe the distribution of World Population.	
Q.5	Answer the following questions.	16
a)	Explain Malthus theory of population growth.	
b)	Explain the world major human Races.	
Q.6	Answer the following questions.	16
a)	Discuss the indicators of human development index.	
b)	Explain the Nature & scope of Human Geography.	
Q.7	Answer the following questions.	16
a)	Critically examine Demographic transition theory.	
b)	Describe the concept of cultural determinism in detail.	

Seat No.	
-----------------	--

Set	P
------------	----------

M.A./M.Sc. (Semester - I) (Old) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
GEOGRAPHY
Economic Geography (MAG109)

Day & Date: Thursday, 11-01-2024

Max. Marks: 80

Time: 03:00 PM To 06:00 PM

- सूचना :** 1) प्रश्न 1 व 2 आवश्यक आहेत.
 2) प्रश्न 3 ते 7 पैकी कोणतेही तीन सोडवा.
 3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 अ) खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा.

10

- 1) —— आर्थिक क्रिया या मानवाच्या अन्न, वस्त्र आणि निवारा या प्राथमिक गरजा भागवतात.

अ) प्राथमिक	ब) द्वितीय
क) तृतीय	ड) चतुर्थ
- 2) —— ही पुनःनिर्मित न होणारी साधनसंपत्ती आहे.

अ) पाणी	ब) जंगल
क) हवा	ड) कोळसा
- 3) मळयाची शेती ही —— आर्थिक क्रिया आहे.

अ) प्राथमिक	ब) द्वितीयक
क) तृतीय	ड) चतुर्थ
- 4) ओपेक ही संघटना —— चा व्यापार करते.

अ) कोळसा	ब) खनिजतेल
क) लोहखनिज	ड) सोने
- 5) —— हा दगडी कोळशाचा प्रकार नाही.

अ) लीमोनाईट	ब) अन्थ्रासाईट
क) बिट्मीनस	ड) पिट्स
- 6) —— आर्थिक क्रियातील कार्य करणारे निळया रंगाच्या कॉलरने ओळखले जाते.

अ) प्राथमिक	ब) द्वितीयक
क) तृतीय	ड) चतुर्थ
- 7) —— भूगोल तज्जाला आर्थिक भूगोलाचे जनक म्हणतात.

अ) अ. वेबर	ब) इसार्ड
क) चिशॉल	ड) ऑ. लॉश
- 8) —— भूगोल ही मानवी भूगोलाची उपशाखा आहे.

अ) हवामान	ब) जैव
क) आर्थिक	ड) भूरूप

- 9) सौरशक्ती हे —— प्रकारचे शक्ती साधन आहे.**
- अ) पूनः निर्मातीक्षम ब) निर्मात करता न येणारे
 क) आयात ड) यापैकी नाही
- 10) डब्लू. टी. ओ. चे —— असे विस्तारीत रूपांतर आहे.**
- अ) आंतराष्ट्रीय व्यापारी संघटन ब) आंतरराष्ट्रीय वस्तूक संघटन
 क) आंतराष्ट्रीय प्रशिक्षण संघटन ड) यापैकी नाही
- ब) रिकाम्या जागा भरा.** 06
- 1) लाकूड तोड —— प्रकारचा मानवी आर्थिक व्यवसाय आहे.
 - 2) वाहतूक आणि —— यांना एकमेकापासून वेगळे करता येत नाही.
 - 3) —— हे शक्तीसाधन लोहपोलाद उद्योगात अधिक उपयुक्त आहे.
 - 4) इराण हा देश जगातील —— मुख्य उत्पादक आहे.
 - 5) —— हा दगडी कोळसा निकृष्ट प्रतिचा समजला जातो.
 - 6) कमाल नफा तत्व —— यांनी मांडले.
- प्र.2 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.** 16
- अ) GATT (गॅट व्यापारी संघटना) चे वर्णन करा.
 ब) साधन संपत्तीचे प्रकार सांगा.
 क) दुर्घट आर्थिक व्यवसायाचे वर्णन करा.
 ड) ऊर्जा संकट स्पष्ट करा.
- प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.** 16
- अ) आर्थिक भूगोल म्हणजे काय? त्याचे स्वरूप स्पष्ट करा.
 ब) मानवाच्या प्राथमिक व्यवसायाचे वर्णन करा.
- प्र.4 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.** 16
- अ) दगडी कोळशाच्या प्रकाराचे वर्णन करा.
 ब) WTO चे स्पष्टीकरण दया.
- प्र.5 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.** 16
- अ) उल्मनच्या वाहतूक प्रतिरूपाचे थोडक्यात स्पष्टीकरण दया.
 ब) भारतातील खनिजतेलाचे वितरण व उत्पादक यांचे वर्णन करा.
- प्र.6 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.** 16
- अ) आल्फेड वेबर यांच्या उद्योगधांदयाच्या स्थानिकीकरण सिंधाताची चर्चा करा.
 ब) मूलभूत आर्थिक प्रक्रियावर चर्चा करा.
- प्र.7 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.** 16
- अ) दुसऱ्या जागतिक महायुद्धानंतरच्या जागतिक व्यापाराचा वृत्तांत दया.
 ब) द्वितीय आर्थिक क्रिया व त्याची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

Seat No.	
---------------------	--

Set	P
------------	----------

M.A./M.Sc. (Semester - I) (Old) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
GEOGRAPHY
Economic Geography (MAG109)

Day & Date: Thursday, 11-01-2024

Max. Marks: 80

Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Instructions: 1) Q.1 and Q.2 are compulsory.
2) Attempt any three questions from Q. No 3 To Q. No 7.
3) Figures to the right indicate full marks

Q.1 A) Fill in the blanks by choose the correct alternative given below. 10

- 1) _____ activities is doing for man's basic need for food, clothing & shelter.
a) Primary b) Secondary
c) Tertiary d) Quaternary
- 2) _____ is nonrenewable resources.
a) Water b) Forest
c) Air d) Coal
- 3) Plantation agri comes under _____ activities.
a) Primary b) Secondary
c) Tertiary d) Quaternary
- 4) OPEC is involved in _____ Trade.
a) Coal b) Natural Oil
c) Iron ore d) Gold
- 5) _____ is not a types of coal.
a) Limonite b) Anthracite
c) Bituminous d) Peat
- 6) _____ Producer might be labeled as the blue collar Labor.
a) Primary b) Secondary
c) Tertiary d) Quaternary
- 7) _____ geographer has called as father of Economic Geography.
a) A. Weber b) Isard
c) Chishol d) A. Losch
- 8) _____ geography is sub branch of human geography.
a) Climatology b) Bio
c) Economic d) Geomorphology
- 9) Solar energy is _____ type of energy resources.
a) Renewable b) Non-renewable
c) Imported d) None of these
- 10) W.T.O stands for _____.
a) World Trade organization
b) World Traffic organization
c) World Training organization
d) None of these

B) Fill in the blanks.	06
1) Lumbering is _____ type of economic activity of man.	
2) Transport and _____ are inseparable linked together.	
3) _____ is most useful energy resource in iron & steel industry.	
4) Iron is major producer at _____ in the world.	
5) _____ is the lowest quality of coal.	
6) Profit maximization principle applied by _____.	
Q.2 Answer the following questions.	16
a) Explain GATT. (Trade organization)	
b) State types of resources.	
c) Describe secondary economic activity.	
d) Explain energy crisis.	
Q.3 Answer the following.	16
a) What is economic geography? Explain it's nature.	
b) Explain in brief the primary economic activities of man.	
Q.4 Answer the following.	16
a) Describe the types of coal.	
b) Explain WTO.	
Q.5 Answer the following.	16
a) Explain in brief Ullman's transportation model.	
b) Describe the distribution & production of petroleum in India.	
Q.6 Answer the following.	16
a) Discuss the theory of Industrial location by Alfred weber.	
b) Discuss the basic economic process.	
Q.7 Answer the following.	16
a) Give an account of world trade after World War Second.	
b) Explain the secondary economic activity & it's characteristics.	

Seat No.	
-----------------	--

Set	P
------------	----------

M.A./MSc (Semester - II) (New) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023**GEOGRAPHY****Geomorphology - II (MAG201)**

Day & Date: Monday, 18-12-2023

Max. Marks: 40

Time: 11:00 AM To 02:00 PM

- सूचना :** 1) प्रश्न क्र. 1 आणि 2 अनिवार्य आहेत.
 2) प्रश्न क्र. 3 ते प्रश्न क्र. 7 पर्यंत कोणतेही 3 प्रश्न सोडवा.
 3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शविता

- प्र.1** अ) रिकाम्या जागी योग्य पर्याय निवडून भरा. 10
 1) भूखंड वहन सिद्धांत ----- यांनी मांडला.
 अ) वेगनर ब) डेविस
 क) ग्रीन ड) कींग
 2) मेशशीला ----- च्या खननकार्या मुळे निर्माण होतात.
 अ) वारा ब) हिमनदी
 क) सागरीलाटा ड) नदी
 3) उत्तार बदली सिद्धांत ----- यांनी मांडला.
 अ) डेव्हीस ब) कींग
 क) पेंक ड) वूड
 4) प्यांजीया हा भूखंड ----- या महासागराने वेढलेला होता.
 अ) हिंदी महासागर ब) बंगालचा उपसागर
 क) प्यान्थालसा ड) यापैकी नाही
 5) ----- च्या खनन कार्यामुळे यारदांग ची निर्मिती होते.
 अ) वारा ब) हिमनदी
 क) समुद्र ड) नदी
 6) भूकंपाच्या ----- लहरी या सर्वाधिक विघ्वंसक असतात.
 अ) प्राथमिक ब) दुर्यम
 क) भूपृष्ठ ड) त्सुनामी
 7) भूमिपात ही भूमिस्वरूपीय आपत्ती नेहमी ----- ऋतूत होते.
 अ) उन्हाळा ब) पावसाळा
 क) थंडी ड) यापैकी नाही
 8) जगातील सर्वात मोठा ज्वालामुखी फुजीयामा पर्वत ----- येथे आहे.
 अ) इंडोनेशिया ब) जपान
 क) अलास्का ड) तिबेट

- 9)** —— यांनी उत्तार विकास ही संकल्पना 1942 मध्ये मांडली.
- अ) ए. वूड ब) पेंक
 क) डेव्हिस ड) यापैकी नाही
- 10)** —— या संबंधी भूरुपशास्त्र समस्या निराकरणासाठी भुरुपशास्त्रीय अनुभवाचा आहे.
- अ) उपयोजित ब) आधुनिक
 क) आपत्ती ड) प्राचीन
- ब)** **रिकाम्या जागा भरा.** 06
- 1) नदीच्या —— अवस्थेत उर्ध्व खनन होते.
 - 2) भूस्खलन हे —— कालीन भूरुपशास्त्रीय संकट आहे.
 - 3) अपक्षय चक्र हा सिद्धांत डेव्हिस यांनी —— साली मांडला.
 - 4) घळईची निर्मिती —— च्या खनन कार्यामुळे होते.
 - 5) सागरतळ प्रसरण संकल्पना —— यांनी मांडली.
 - 6) टेकडी उताराचे चक्र सिद्धांत —— यांनी मांडला.
- प्र.2 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.** 16
- अ) त्रिभुज प्रदेशाचे प्रकार स्पष्ट करा.
 ब) भूरुपशास्त्राचा अर्थ आणि व्याख्या सांगा.
 क) उपयोजित भूरुपाचा अर्थ व व्याख्या सांगा.
 ड) खंड व महासागराची वैशिष्ट्ये सांगा.
- प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.** 16
- अ) हिमनदीच्या खननकार्यामुळे निर्माण होणारी भूरुपे स्पष्ट करा.
 ब) भूखंड वाहन सिद्धांत स्पष्ट करा.
- प्र.4 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.** 16
- अ) प्लेट टेक्टोणिक सिद्धांत स्पष्ट करा.
 ब) वान्याच्या संचयन कार्यामुळे निर्माण होणाऱ्या भूरुपांची चर्चा करा.
- प्र.5 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.** 16
- अ) उत्तार विकासाबदलची ए. वूड यांची संकल्पना सांगा.
 ब) सागरी लाटांचे खनन कार्य.
- प्र.6 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.** 16
- अ) पेंक यांचे उत्तार विकास संबंधीचे विचार स्पष्ट करा.
 ब) भूरुपशास्त्रातील आधुनिक काळवर्णन करा.
- प्र.7 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.** 16
- अ) भूखंड व सागरतळ रचनेची उत्क्रांती स्पष्ट करा.
 ब) भूरुपशास्त्रीय संकटे सांगा.

Seat No. _____

Set **P****M.A./MSc (Semester - II) (New) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023**
GEOGRAPHY
Geomorphology - II (MAG201)Day & Date: Monday, 18-12-2023
Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 80

- Instructions:** 1) Q.No.1 and 2 are compulsory.
2) Attempt any three questions from Q.No.3 to Q.No.7
3) Figure to right indicate full marks.

Q.1 a) Choose the correct alternative 10

- 1) The continental drift theory was propounded by _____.
a) Wegner b) Davis
c) Green d) King
- 2) Roche mountain is formed due to erosional work of _____.
a) Aeolian b) Glacier
c) Sea Waves d) River
- 3) Slope replacement theory was put forth by _____.
a) Davies b) King
c) Penk d) Wood
- 4) Pangaea huge land mass was surrounded by _____ ocean.
a) Indian Ocean b) Bay of Bengal
c) Panthalassa d) None of them
- 5) Yardangs are formed by erosional work of _____.
a) Aeolian b) Glacier
c) Marie d) River
- 6) _____ waves of earthquakes are more destructive.
a) Primary b) Secondary
c) Surface d) Tsunami
- 7) Landslide is a geomorphic hazard always occurred in _____.
a) Summer b) Rainy
c) Cold d) None of them
- 8) Fujiyama in _____ is the highest volcanic mountain in the world.
a) Indonesia b) Japan
c) Alaska d) Tibet
- 9) _____ postulated the concept of slop developed in 1942.
a) A. Wood b) Penk
c) Davis d) None of them
- 10) _____ geomorphology is concerned with applying geomorphic experience to the solution of problem.
a) Applied b) Recent
c) Hazard d) Ancient

b) Fill in the blanks.

- 1) Vertical erosion of river occurs in _____ stage.
- 2) Land slide is _____ term geomorphic hazard.
- 3) Davis postulated the concept of cycle of erosion in _____.
- 4) George is formed due to the erosional work of _____.
- 5) The concept of sea floor spreading was propounded by _____.
- 6) _____ Put forth the Hill Slope theory.

Q.2 Answer the following.

- a) Explain types of deltas?
- b) Meaning and Definition of geomorphology?
- c) Branches of applied geomorphology?
- d) State the characteristics of continent and Oceans.

Q.3 Answer the following.

- a) Explain the landforms created due to the erosional work of glaciers.
- b) Explain continental drift theory.

Q.4 Answer the following.

- a) Explain the plate tectonic theory.
- b) Discuss the depositional land forms of wind.

Q.5 Answer the following.

- a) State the concept of A. wood slope development.
- b) Erosional work of sea waves.

Q.6 Answer the following.

- a) Explain the view of penk on slope development.
- b) Describe the recent trends in geomorphology.

Q.7 Answer the following.

- a) Explain the evolution of land and ocean floor structure.
- b) State the geomorphic hazards.

Seat No.	
-----------------	--

Set P

M.A./M.Sc. (Semester - II) (New) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
GEOGRAPHY
Climatology - II (MAG202)

Day & Date: Tuesday, 19-12-2023

Max. Marks: 80

Time: 11:00 AM To 02:00 PM

- सूचना :** 1) प्रश्न क्र. 1 आणि 2 अनिवार्य आहेत.
 2) प्रश्न क्र. 2 ते 7 पैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.
 3) उजवीकडील अंक पुर्ण गुण दर्शवितात.
 4) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

प्र.1 अ) खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा. 10

- 1) कोपेन यांनी —— या अक्षराचा उष्णकटिबंधीय हवामानासाठी उपयोग केला.
 अ) Af ब) Am
 क) Aw ड) Ar
- 2) बाष्पोउत्सर्जन क्षमता संकल्पनेवर आधारित हवामानाचे वर्गीकरण —— यांनी केले.
 अ) कोपेन ब) त्रिवार्थ
 क) थॉर्नथ्वेट ड) पलोन
- 3) जागतिक तापमान वाढीसाठी —— हा वायू मोठ्याप्रमाणात कारणीभूत आहे.
 अ) नायट्रोजन ब) ओझोन
 क) कार्बनडॉय ऑक्साइड ड) सल्फर डॉयऑक्साइड
- 4) पुराहवामानशास्त्रात —— चा अभ्यास केला जातो.
 अ) मानवी शरीर ब) मानवी आरोग्य
 क) वनस्पती ड) भूतकाळातील घटना
- 5) दुष्काळाचे —— प्रकार आहेत.
 अ) दोन अ) तीन
 क) चार क) पाच
- 6) तैगा प्रदेशात थंड महिन्यातील सरासरी तापमान —— इतके असते.
 अ) 0° से. पेक्षा जास्त अ) 0° से. पेक्षा कमी
 क) 10° से. पेक्षा जास्त क) 10° से. पेक्षा कमी
- 7) —— हे भारतातील झान्येकडील कृषी हवामान क्षेत्रातील प्रमुख पीक आहे.
 अ) ऊस ब) तांदूळ
 क) चहा ड) गहू
- 8) —— हवामानशास्त्रात मानवी आरोग्य आणि हवामान यांच्यातील संबंधाचा अभ्यास केला जातो.
 अ) प्राकृतिक ब) रासायनिक
 क) शरीरविज्ञान ड) यापैकी नाही

- 9) —— ° से. ग्रे. तापमान घटल्यास एक कलो युनिट वस्त्राची आवश्यकता असते.
 अ) 7 ब) 9
 क) 15 ड) 2
- 10) —— हे मौल्यवान लाकूड मोसमी वनात सापडते.
 अ) सागवान ब) मोहगणी
 क) रेडवूड ड) बाबुळ

ब) रिकाम्या जागा भरा.

06

- 1) —— दुष्काळ हे नेहमी वाळवंटी प्रदेशात आढळते.
- 2) —— यांनी पहिले हवामानाचे वर्गीकरण 1900 मध्ये केले.
- 3) प्लायस्टोसेन हिमयुगाला —— युग असेही म्हणतात.
- 4) ओझोनक्षयाचे —— हे प्रमुख कारण आहे.
- 5) हवामान वर्गीकरणासाठी उपयोगात आणले जाणारे सर्वाधिक महत्वाचे दोन घटक म्हणजे तापमान आणि —— .
- 6) तांदूळ आणि जूट गंगेच्या —— मैदानी प्रदेशातील पिक आहे.

प्र.2 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- अ) नागरी उष्ण हवामानाची संकल्पना सांगा.
- ब) उष्णकटिबंधीय सदाहरित वर्षावन हवामानातील वनस्पती व प्राणीजीवन यांची माहिती लिहा.
- क) जागतिक तापमान वाढीची कारणे सांगा.
- ड) पुराहवामानशास्त्राचा अर्थ सांगा.

प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- अ) कोपेन यांचे हवामानाचे वर्गीकरण स्पष्ट करा.
- ब) वायू प्रदुषणाची कारणे लिहा.

प्र.4 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- अ) भारतातील कृषी हवामान प्रदेश स्पष्ट करा.
- ब) हवामान आणि आरोग्य यांच्यातील संबंधाची चर्चा करा.

प्र.5 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- अ) ओझोन क्षयाचे परिणाम सांगा.
- ब) थॉर्नथ्वेट यांचे हवामानाचे वर्गीकरण स्पष्ट करा.

प्र.6 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- अ) अलीकडील काळातील हवामानातील बदलाची कारणे स्पष्ट करा.
- ब) दुष्काळाचे विविध प्रकार सांगा.

प्र.7 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- अ) उष्णकटिबंधीय मान्सून हवामान स्पष्ट करा.
- ब) भू-वैज्ञानिक भूतकाळातील हवामान बदल स्पष्ट करा.

Seat No.	
---------------------	--

Set	P
------------	----------

M.A./M.Sc. (Semester - II) (New) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
GEOGRAPHY
Climatology - II (MAG202)

Day & Date: Tuesday, 19-12-2023
Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 80

- Instructions:** 1) Q. No. 1 and 2 are compulsory.
2) Attempt any three questions from Question No. 3 to 7.
3) Figures to the right indicate full marks.
4) Draw neat diagram wherever necessary.

Q.1 a) Choose correct alternative. 10

- 1) Koppen used _____ letter symbol to denote tropical humid climate.
a) Af b) Am
c) Aw d) Ar
- 2) Climatic classification made by _____ are based on the concept of potential evapotranspiration.
a) Koppen b) Triwartha
c) Thornthwait d) Flohn
- 3) _____ gas is most responsible for global warming.
a) Nitrogen b) Ozone
c) Carbon dioxide d) Sulpher dioxide
- 4) Paleoclimatology is the study of _____.
a) Human body b) Human health
c) Plants d) Past
- 5) There are _____ type of drought.
a) Two b) Three
c) Four d) Five
- 6) In Taiga region the average temperature of the coldest month is _____.
a) Above 0°C. b) Below 0°C.
c) Above 10°C. d) Below 10°C.
- 7) _____ is the dominant crop of north eastern agro climatic region in India.
a) Sugar b) Rice
c) Tea d) Wheat
- 8) _____ Climatology studies the relationship between human health and climate.
a) Physical b) Chemical
c) Physiological d) None of these
- 9) One clo unit clothing is required for drop of _____ °C temperature.
a) 7 b) 9
c) 15 d) 2
- 10) _____ is the most valuable timber found in Monsoon forest.
a) Sagwan b) Mohagany
c) Redwood d) Babul

b)	Fill in the blanks.	06
1)	_____ drought is found in desert area.	
2)	_____ has proposed his first climate classification in 1900.	
3)	_____ age is also known as Pleistocene ice age.	
4)	The major cause of ozone depletion is _____.	
5)	The two most important element that are used to develop a climatic classification are Temperature and _____.	
6)	Rice and Jute are the prominent crops of the _____ Gangetic plain.	
Q.2	Answer the following.	16
a)	Give the concept of urban heat island.	
b)	Write the vegetation and animal life in tropical rainforest climate.	
c)	State the causes of global warming.	
d)	Define the paleo climatology.	
Q.3	Answer the following.	
a)	Explain the Koppen climate classification.	10
b)	Write the causes of air pollution.	06
Q.4	Answer the following.	
a)	Explain the Agro-climatic region in India.	10
b)	Discuss the relation between climate and health.	06
Q.5	Answer the following.	
a)	Explain the effects of ozone depletion.	10
b)	Explain the Thornthwaith climate classification.	06
Q.6	Answer the following.	
a)	Explain the causes of recent climatic changes.	10
b)	State the different type of drought.	06
Q.7	Answer the following.	
a)	Explain the tropical monsoon climate.	10
b)	Explain the climate change during the geological past.	06

Seat No.	
-----------------	--

Set	P
------------	----------

M.A./MSc (Semester - II) (New) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
GEOGRAPHY
Population Geography (MAG206)

Day & Date: Wednesday, 20-12-2023
 Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 80

- सूचना :** 1) प्रश्न 1 व प्र. 2 आवश्यक आहेत.
 2) प्रश्न 3 ते 7 पैकी कोणतेही तीन सोडवा.
 3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 4) स्टेन्सिल वापरण्यास परवानगी आहे.
 5) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

प्र.1 अ) खालील अचूक पर्याय निवडून वाक्य पूर्ण करा. 10

- 1) लोकसंख्या भूगोलाचा अभ्यास —— भूगोलात कैला जातो.

अ) मानवी	ब) प्राकृतिक
क) सांस्कृतिक	ड) सामाजिक
- 2) लोकसंख्या भूगोलाचे स्वरूप —— आहे.

अ) संख्यात्मक	ब) गुणात्मक
क) रचनात्मक	ड) ऐतिहासिक
- 3) जेव्हा उपलब्ध साधनसंपत्तीपेक्षा देशाची लोकसंख्या जास्त असते, तेव्हा त्या लोकसंख्येस —— असे म्हणतात.

अ) सम	ब) न्यूनतम
क) पर्याप्त	ड) अतिरिक्त
- 4) माल्थसच्या मते लोकसंख्येची वाढ —— श्रेणीने होते.

अ) भूमिती	ब) गणिती
क) संख्याशास्त्रीय	ड) प्राथमिक
- 5) —— यांना लोकसंख्या भूगोलाचे जनक असे म्हणतात.

अ) जॉनब्रुन्स	ब) जॉनग्रेंट
क) जॉनक्लार्क	ड) अल्फ्रेडवेबर
- 6) लोकसंख्या संक्रमणाच्या दुसऱ्या अवस्थेत जन्मदर —— तर मृत्यूदर कमी असते.

अ) जास्त	ब) कमी
क) सम	ड) अति जास्त
- 7) लोकसंख्येची घनता सर्वात कमी —— खंडात आहे.

अ) उत्तर अमेरिका	ब) युरोप
क) ऑस्ट्रेलिया	ड) आशिया

- 8)** जनन, मर्यादा, वैवाहिकस्थिती आणि स्थलांतर यांचे अध्ययन म्हणजे —— भूगोल होय.
 अ) लोकसंख्या ब) वसाहत
 क) सामाजिक ड) सांस्कृतिक
- 9)** एका देशातून दुसऱ्या देशात होणाऱ्या स्थलांतरास —— स्थलांतर असे म्हणतात.
 अ) अंतर्गत ब) अंतरराज्य
 क) अंतरराष्ट्रीय ड) नागरी—नागरी
- 10)** लोकसंख्या वाढीमुळे —— ही समस्या निर्माण होते.
 अ) श्रीमंती ब) बेकारी
 क) संगणकता ड) साक्षरता
- ब)** रिकाम्या जागा भरा. 06
- 1) लोकसंख्या ही —— संपत्ती आहे.
 - 2) जनगणना दर वर्षानी —— केली जाते.
 - 3) अनुकूल हवामानामुळे समशीतोष्ण कटिबंधात लोकसंख्येचे प्रमाण —— आहे.
 - 4) लोकसंख्येची घनता म्हणजे लोकसंख्या आणि —— यातील गुणोत्तर होय.
 - 5) लोकसंख्या संक्रमणाचा सिद्धांत —— यांनी मांडला आहे.
 - 6) जागतिक लोकसंख्या दिन —— रोजी साजरा केला जातो.
- प्र.2 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.** 16
- अ) लोकसंख्या भूगोलाची व्याख्या.
 ब) भारतातील लोकसंख्या वाढ स्पष्ट करा.
 क) पर्याप्त लोकसंख्या.
 ड) जन्मदरावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.
- प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.** 16
- अ) लोकसंख्या वितरणावर परिणाम करणाऱ्या आर्थिक घटकांचे वर्णन करा.
 ब) लोकसंख्या भूगोलाचे महत्व लिहा.
- प्र.4 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.** 16
- अ) लोकसंख्या भूगोलाचे स्वरूप लिहा.
 ब) भारतातील लोकसंख्येच्या वितरणाचे वर्णन करा.
- प्र.5 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.** 16
- अ) भारतातील लोकसंख्या विषयक धोरण स्पष्ट करा.
 ब) लोकसंख्या संक्रमण सिद्धांत थोडक्यात स्पष्ट करा.
- प्र.6 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.** 16
- अ) लोकसंख्या वाढीच्या समस्या स्पष्ट करा.
 ब) वयसंरचनेवर प्रभाव टाकणारे घटक स्पष्ट करा.
- प्र.7 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.** 16
- अ) माल्थसचा लोकसंख्या वाढीचा सिद्धांत स्पष्ट करा.
 ब) मृत्युदरावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.

**Seat
No.**

Set P

M.A./MSc (Semester - II) (New) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
GEOGRAPHY
Population Geography (MAG206)

Day & Date: Wednesday, 20-12-2023
Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) Q.No.1 and 2 are compulsory.

- 2) Attempt any three questions from Q.No.3 to Q.No.7
- 3) Figure to right indicate full marks.
- 4) Use of Stencils is allowed.
- 5) Draw neat diagrams wherever necessary.

Q.1 A) Choose the correct alternative

10

- 1) Population geography is studied in _____ geography.
a) Human b) Physical
c) Cultural d) Social

2) The Nature of Population Geography is _____.
a) Quantitative b) Qualitative
c) Systematic d) Historical

3) When a country's population is more than the resources available in it the population is called as _____ population.
a) Equal b) Under
c) Optimum d) Over

4) According to Malthus the growth of population as per _____ progression.
a) Geometrical b) Arithmetical
c) Statistical d) Primary

5) _____ is called as the father of demography.
a) John Bruns b) John Grant
c) John Clark d) Alfred Weber

6) In the Second stage of demographic transition the birth rate is _____ and death rate is low.
a) High b) Low
c) Equal d) Very High

7) _____ has the lowest population density.
a) North America b) Europe
c) Australia d) Asia

8) The study of Fertility, Mortality, Status and Migration is called as _____ Geography.
a) Population b) Settlement
c) Social d) Culture

9) Migration from one country to another is called _____ migration.
a) Internal b) Inter state
c) International d) Urban-Urban

10) _____ problems created by growth of population.
a) Rich b) Unemployment
c) Computing d) Literacy

B) Fill in the Blanks	06
1) Population is a _____ resource.	
2) The Population census has been conducted after every _____ years.	
3) Due to the favorable climate, the population density is _____ in the temperate tropic.	
4) Density of Population refers to a ratio between population and _____.	
5) The theory of population transition is presented by _____.	
6) World Population Day is celebrated on _____.	
Q.2 Answer the following questions.	16
a) Define the population of geography.	
b) Explain population growth in India.	
c) Optimum population.	
d) Describe factors affecting the fertility.	
Q.3 Answer the following questions.	16
a) Describe Economic factors affecting on Population distribution.	
b) Write the Significance of Population Geography.	
Q.4 Answer the following questions.	16
a) Write the Nature of Population Geography.	
b) Describe the population distribution of India.	
Q.5 Answer the following questions.	16
a) Describe the population policy in India.	
b) Briefly explain Demographic transition theory.	
Q.6 Answer the following questions.	16
a) Explain the problems of Population growth.	
b) Explain factors effecting of Age Composition.	
Q.7 Answer the following questions.	16
a) Explain the Malthus theory of population growth.	
b) Explain the factors affecting mortality.	

Seat No.	
-----------------	--

Set	P
------------	----------

M.A./M.Sc. (Semester - II) (New) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
GEOGRAPHY
Geography of Health (MAG207)

Day & Date: Thursday, 21-12-2023

Max. Marks: 80

Time: 11:00 AM To 02:00 PM

- सूचना : 1) प्रश्न 1 व 2 अनिवार्य आहेत.
 2) प्रश्न 3 ते 7 पैकी कोणतेही तीन सोडवा.
 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

- प्र.1 अ) खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा. 10
- 1) भूगोल ही —— भूगोलाची शाखा आहे.

अ) प्राकृतिक	ब) मानवी
क) आर्थिक	ड) सांस्कृतिक
 - 2) भोपाळ गॅस दुघटना —— या वायू गळतीच्या दूषितिकरणामुळे झाला आहे.

अ) मिथाईल अल्कोहोल	ब) मिताहील असोसाईनाईट
क) मिथाईल एंसिटेट	ड) नायट्रोजन
 - 3) WHO चे मुख्यालय —— ठिकाणी आहे.

अ) जिनिहा	ब) न्यूयॉर्क
क) लंडन	ड) पॅरिस
 - 4) सूर्य प्रकाशाच्या कमतरतेमुळे त्वचारोग सातत्याने —— प्रदेशात होतो.

अ) मोसमी	ब) वाळवंटी
क) विषुववृत्तीय	ड) धुवीय
 - 5) आरोग्य भूगोल आरोग्याच्या —— जागे संबंधी आकल प्रदान करते.

अ) लोकसंख्या	ब) प्राणी
क) मानव	ड) यापैकी नाही
 - 6) निरोगी मानवाच्या शरीराचे सरासरी तापमान —— अंश सेल्सअस असते.

अ) 35	ब) 39
क) 33	ड) 37
 - 7) भारतात सर्वात जास्त मृत्यू —— प्रदूषणाने होतात.

अ) जल	ब) हवा
क) धवनी	ड) माती
 - 8) भारतामध्ये लोकसंख्येची गणना दर —— वर्षांनी केली जाते.

अ) 5	ब) 7
क) 10	ड) 15

- 9) मलेरिया आणि डेंगू हे रोग —— मुळे होतात.**

 - अ) डास
 - ब) जिवाणू
 - क) विषाणू
 - ड) उंदीर

10) एड्सचा प्रसार —— माध्यमातून होतो.

 - अ) हवा
 - ब) पाणी
 - क) रक्त
 - ड) अन्न

ब) रिकाम्या जागा भरा.

 - 1) रात आंधळेपणा —— जीवनसत्त्व अभावामुळे निर्माण होतो.
 - 2) —— हे प्रसिद्ध समाज सुधारक कुष्ठरोग निर्मूलनाचे काम करतात.
 - 3) 1 डिसेंबर हा —— जागतिक दिन साजरा केला जातो.
 - 4) पिवळा ताप मुख्यता —— मुळे आढळतो.
 - 5) ओझोन थराच्या क्षयामुळे —— प्रकारचा कर्क रोग होतो.
 - 6) कॉलरा —— मुळे पसरणारा आजार आहे.

प्र.2 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

 - अ) आरोग्य भूगोल म्हणजे काय?
 - ब) प्रदूषणाचे आरोग्यावर होणारे परिणाम
 - क) कुपोषणाचे परिणाम
 - ड) गरिबी आणि कमी पोषण

प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

 - अ) मानवी आरोग्यावर आणि रोगांवर परिणाम करणाऱ्या भौतिक घटकांचे वर्णन करा.
 - ब) एड्स म्हणजे काय? एड्सची कारणे, परिणाम आणि प्रतिबंधात्मक उपाय वर्णन करा.

प्र.4 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

 - अ) मानवी आरोग्य आणि रोगांवर परिणाम करणारे आर्थिक घटक स्पष्ट करा.
 - ब) WHO च्या रोगांच्या वर्गीकरणाचे वर्णन करा.

प्र.5 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

 - अ) आर्थिक घटक आणि अन्न स्पष्ट करा.
 - ब) कॉलरा हा साथीचा रोग समजावून सांगा.

प्र.6 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

 - अ) भारतातील ग्रामीण आरोग्याच्या समस्यांचे वर्णन करा.
 - ब) संसर्गजन्य रोग समजावून सांगा.

प्र.7 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

 - अ) प्रमुख रोगांच्या जागतिक वितरणाच्या पद्धतीचे वर्णन करा.
 - ब) रोग्याच्या भूगोलाचे स्वरूप आणि विकास यावर चर्चा करा.

Seat No.	
---------------------	--

Set P

M.A./M.Sc. (Semester - II) (New) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
GEOGRAPHY
Geography of Health (MAG207)

Day & Date: Thursday, 21-12-2023

Max. Marks: 80

Time: 11:00 AM To 02:00 PM

- Instructions:** 1) Q.1 and Q.2 are compulsory.
2) Attempt any three questions from Q. No 3 To Q. No 7.
3) Figures to the right indicate full marks

Q.1 A) Choose the correct alternative. 10

- 1) Health Geography is a sub branch of _____ Geography.
a) Physical b) Human
c) Economic d) Cultural
- 2) Bhopal Gas tragedy is result of _____ gas pollution.
a) Methyl Alcohol b) Methyl Isocyanate
c) Methyl Acetate d) Nitrogen
- 3) Headquarter of WHO is situated in _____.
a) Geneva b) New York
c) London d) Paris
- 4) Skin diseases is frequent phenomena which occur due to low sunlight in the _____ region.
a) Monsoon b) Desert
c) Equatorial d) Polar
- 5) Health geography provides a spatial understanding of _____ health.
a) Population b) Animals
c) Man d) None of these
- 6) Normal Temperature of Human body is _____ degree Celsius.
a) 35 b) 39
c) 33 d) 37
- 7) In India highest death occurs due to _____ pollution.
a) Water b) Air
c) Sound d) Soil
- 8) The Census survey of population is carried out in India after every _____.
India.
a) 5 b) 7
c) 10 d) 15
- 9) Malaria and Dengue are _____ borne diseases.
a) Mosquito b) Bacteria
c) Virus d) Rat
- 10) AIDS is transmitted through _____.
a) Air b) Water
c) Blood d) Food

B) Fill in the blanks.	06
1) Night blindness in casual due to the deficiency of vitamin _____.	
2) _____ is a famous social worker for leprosy patient.	
3) 1 st December is celebrated _____ world day.	
4) Yellow fever is mainly noted in _____.	
5) Destruction of ozone layer results in to _____ cancer.	
6) Cholera is a _____ born disease.	
Q.2 Answer the following.	16
a) What is Health Geography?	
b) Effects of pollution on Health.	
c) Effects of malnutrition's.	
d) Poverty and under nutrition.	
Q.3 Answer the following.	
a) Describe physical factors affecting on human health and diseases.	08
b) What are AIDS? Give causes, effects and preventive measures of AIDS.	08
Q.4 Answer the following.	
a) Explain Economic Factors affecting on human health and diseases.	08
b) Describe the WHO's classification of diseases.	08
Q.5 Answer the following.	
a) Explain the Economic factors and Food.	08
b) Explain Cholera as an epidemic disease.	08
Q.6 Answer the following.	
a) Describe the problems of rural health in India.	08
b) Explain communicable diseases.	08
Q.7 Answer the following.	
a) Describe the Pattern of World distribution of major diseases.	08
b) Discuss the nature and development of geography of health.	08

Seat No.	
-----------------	--

Set	P
------------	----------

M.A./M.Sc. (Semester - III) (New) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
GEOGRAPHY
Agricultural Geography (MAG301)

Day & Date: Friday, 05-01-2024

Max. Marks: 80

Time: 11:00 AM To 02:00 PM

- सूचना :** 1) प्रश्न क्र. 1 आणि 2 अनिवार्य आहेत.
 2) प्रश्न क्र. 3 ते 7 पैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.
 3) उजवीकडील अंक पुर्ण गुण दर्शवितात.

- प्र.1** अ) खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा. 10
- 1) अँग्रीकल्चर (शेती) हा शब्द —— भाषेतील 'अग्रकल्चरा' या शब्दा पासून बनला आहे.

अ) फ्रेंच	ब) जर्मन
क) लॅटीन	ड) अमेरिकन
 - 2) —— शेती ही प्रामुख्याने उष्णकटिबंधीय प्रदेशात केली जाते.

अ) मळ्याची	ब) सखोल
क) मिश्र	ड) विस्तृत
 - 3) —— देशात 1950 मध्ये गव्हाचा नवीन वाण सर्वप्रथम तयार करण्यात आला.

अ) इंग्लंड	ब) जर्मनी
क) मेकिस्को	ड) फ्रान्स
 - 4) —— हे पहिले विद्वान होय की ज्यांनी भूमी उपयोजन प्रतिकृती तयार केली.

अ) व्हॉन थुनेन	ब) सायमॉन
क) बर्नहार्ड	ड) हिलमन
 - 5) मृदेचा सामू —— च्या खाली असेल तर ती मृदा आम्लधर्मी असते.

अ) 10	अ) 9
क) 8	क) 7
 - 6) व्हॉन थुनेनच्या सिधांतानुसार दूध व भाजीपाला उत्पादनाचे केंद्रीकरण —— मध्ये होते.

अ) पट्टा – I	अ) पट्टा – II
क) पट्टा – III	क) पट्टा – IV
 - 7) प्रदेश (Region) ही संकल्पना —— शतकामध्ये विकसीत झाली.

अ) 15 व्या	ब) 16 व्या
क) 17 व्या	ड) 18 व्या
 - 8) —— यांनी 1959 मध्ये पिक विविधा मोजण्यासाठी सूत्र विकसीत केले.

अ) डोई	ब) भाटीया
क) रफीउल्लाह	ड) सिंग
 - 9) —— हे भारतातील हरितक्रांतीचे जनक म्हणून ओळखले जातात.

अ) सिंग	ब) स्वामीनाथन
क) देशपांडे	ड) सायमॉन्स

ब) रिकाम्या जागा भरा.

06

- 1) —— हा दृष्टीकोण सामान्य किंवा वैशिक दृष्टीकोण म्हणून ओळखला जातो.
 - 2) व्हॉन थुनेन यांचे अभ्यासक्षेत्र जर्मनीमधील —— हे होते.
 - 3) कृषी भूगोल ही —— भूगोलाची उपशाखा आहे.
 - 4) एच. वाय. व्ही. (H.Y.V) हे —— शी संबंधीत आहे.
 - 5) —— हे जगाचे प्रमुख खाद्य पिक आहे.
 - 6) सामान्यपणे —— शेतीमध्ये शेतीचे आकार हे मोठे असतात.

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- अ) कृषी भूगोलाची व्याप्ती सांगा.
 ब) वेवर यांचे पीक संयोजन तंत्र (1954)
 क) विस्तृत शेतीचे वितरण आणि वैशिष्ट्ये सांगा.
 ड) भारतातील उपासमारीची कारणे स्पष्ट करा.

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- अ) मिश्र शेतीचे वितरण व वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
 ब) हरीत क्रांतीचे पर्यावरणीय परिणाम स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा-

16

- अ) जॉनसन यांचे कृषी भूमी उपयोजना प्रतिकृती स्पष्ट करा.
ब) शेतीवर परिणाम करणारे आर्थिक घटक स्पष्ट करा

प्र 5 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा

16

- अ) पीक संयोग व पीक विविधता संकल्पना स्पष्ट करा.
ब) भांडवल व यांत्रीकरण यांचा शेतीवर परिणाम स्पष्ट करा

ਪ੍ਰ 6 ਰਖਾਲੀਲ ਪੜ੍ਹਨਾਂਦੀ ਤੱਤੇ ਲਿਹਾ

16

- अ) शेती उत्पादकता मोजण्याची तंत्रे स्पष्ट करा.
ब) कषी भगोलाची व्याख्या देऊन त्याचे स्वरूप स्पष्ट करा

पृ 7 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा

16

- अ) कृषी भूगोलाचे दृष्टीकोन स्पष्ट करा.
 ब) आफ्रीका शेती उगम केंद्राचे वर्णन करा

Seat No.	
---------------------	--

Set P

M.A./M.Sc. (Semester - III) (New) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023

GEOGRAPHY

Agricultural Geography (MAG301)

Day & Date: Friday, 05-01-2024

Max. Marks: 80

Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Instructions: 1) Q. Nos. 1 and 2 are compulsory.

2) Attempt any three questions from Q. No. 3 to Q. No. 7

3) Figure to right indicate full marks.

Q.1 A) Fill in the blanks by choosing correct alternative.

B) Fill in the blanks.	06
1) _____ approach is also known as the general or universal approach.	
2) Von Thunen's study area was _____ in Germany.	
3) Agricultural Geography is the sub-branch of _____ geography.	
4) H.Y.V. is related to _____.	
5) _____ is the staple food crop of the world.	
6) In _____ agriculture the size of farms are generally large.	
Q.2 Answer the following questions.	16
a) Explain the scope of Agricultural Geography.	
b) Weavers (1954) technique of Crop Combination.	
c) Give distribution and characteristics of extensive farming.	
d) Explain cause of Hunger in India.	
Q.3 Answer the following questions.	16
a) Explain distribution and characteristics of mixed farming.	
b) Explain ecological implication of Green Revolution.	
Q.4 Answer the following questions.	16
a) Explain Jansson's model of agricultural land use.	
b) Explain economic factors affecting the agriculture.	
Q.5 Answer the following questions.	16
a) Explain concept of crop combination and diversification.	
b) Explain the effect of Capital and Mechanization on agriculture.	
Q.6 Answer the following questions.	16
a) Explain the techniques of measurement of agricultural productivity.	
b) Define agriculture geography and explain its nature.	
Q.7 Answer the following questions.	16
a) Explain the approaches in agricultural geography.	
b) Describe the African Gene center of agriculture.	

Seat No.	
-----------------	--

Set	P
------------	----------

M.A./M.Sc. (Semester - III) (New) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
GEOGRAPHY
Settlement Geography (MAG302)

Day & Date: Sunday, 07-01-2024

Max. Marks: 80

Time: 11:00 AM To 02:00 PM

- सूचना :** 1) प्रश्न 1 व 2 आवश्यक आहेत.
 2) प्रश्न 3 ते 7 पैकी कोणतेही तीन सोडवा.
 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 अ) खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा. 10

- 1) ग्रामीण—नागरी भूमी उपयोजनाच्या क्षेत्राला —— असे म्हणतात.

अ) ग्रामीण—नागरीसीमा	ब) ग्रामीण—नागरीसीमारेषा
क) ग्रामीण—नागरीपरिसिमा	ड) नागरीकरण
- 2) आफ्रीकेतील मसाई जमातीच्या असणाऱ्या गोलाकार वसाहतीस —— असे म्हणतात.

अ) किब्बूट	ब) कॉल
क) मॉरमॉन	ड) कोलखेज
- 3) बहुकेंद्रीय सिधांतानुसार शहराचा सर्वात बाहेरील विभाग म्हणजे —— होय.

अ) निवासी उपनगर	ब) श्रमीकक्षेत्र
क) उच्चवर्गीयक्षेत्र	ड) औद्योगीक उपनगर
- 4) —— हे उत्कृष्ट नियोजनबध्द शहर म्हणून ओळखले जाते.

अ) कोल्हापूर	ब) मुंबई
क) हरिद्वार	ड) चंदीगढ
- 5) वाळवंटी प्रदेशात पाण्याच्या ठिकाणी ज्या वसाहती निर्माण होतात त्या वसाहतीना —— वसाहती म्हणतात.

अ) शुष्क स्थान	ब) आर्द्र स्थान
क) टेकडी स्थान	ड) वाळवंटी
- 6) सकेंद्रीय कटिबंध सिधांतानुसार गरीब व खालच्या वर्गातील लोक —— विभागात राहतात.

अ) संक्रमण क्षेत्र	ब) श्रमीक क्षेत्र
क) उच्चवर्गीय क्षेत्र	ड) अभीगमन लोकांचे क्षेत्र
- 7) 'ऐकाकी घरे' हे —— वसाहतीचे वैशिष्ट्ये आहे.

अ) केंद्रीय	ब) संमीश्र
क) विखुरलेल्या	ड) अपखंडीत

ब) रिकाम्या जागा भरा.

06

- 1) मोठ्या शहरासाठी 'प्रमहानगर' ही संज्ञा सर्वप्रथम —— यांनी वापरली.
 - 2) इ.सन 1945 मध्ये बहुकेंद्रीय सिध्दांत —— यांनी मांडला.
 - 3) श्रेणी आकार नियम —— यांनी 1941 मध्ये विकसीत केला.
 - 4) —— यांनी शहरांचे कार्यानुसार वर्गीकरण केले.
 - 5) होमर हायट यांनी नागरी केंद्राचा —— सिध्दांत मांडला.
 - 6) मध्यवर्ती ठिकाणी सिध्दांतामध्ये —— हे मूल्य बाजारपेठ तत्व दर्शवितात.

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- अ) नागरी भूगोलाची व्याप्ती
ब) मानवी वसाहतीचा उगम व विकास
क) प्रथम शहर संकल्पना
ड) ग्रामीण वसाहतीची प्रारूपे

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा-

16

- अ) श्रेणी आकार नियम स्पष्ट करा.
 ब) वसाहतीची स्थान व स्थिती स्पष्ट करा.

प्र ४ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा

16

- अ) वसाहती भूगोल म्हणजे काय ते सांगून वसाहती भूगोलाची व्याप्ती स्पष्ट करा.
ब) त्रिजाखंड सिद्धांत स्पष्ट करा.

प्र.५ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा-

16

- अ) शहरांचे कार्यानुसार वर्गीकरण उदाहरणासह स्पष्ट करा.
ब) बांधकाम साहित्यावरून घरांचे प्रकार स्पष्ट करा.

प्र.६ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- अ) ऑगस्ट लॉशचा सिध्दांत स्पष्ट करा.
 ब) समकेंद्रीय कटिबंध सिध्दांत स्पष्ट करा.

प्र.7 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- अ) खिस्टलरच्या सिधांताचे टिकात्मक स्पष्टीकरण करा.
- ब) बहुकेंद्रीय सिधांत स्पष्ट करा.

Seat No.	
---------------------	--

Set	P
------------	----------

M.A./M.Sc. (Semester - III) (New) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
GEOGRAPHY
Settlement Geography (MAG302)

Day & Date: Sunday, 07-01-2024

Max. Marks: 80

Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Instructions: 1) Q.1 and Q.2 are compulsory.
2) Attempt any three questions from Q. No 3 To Q. No 7.
3) Figures to the right indicate full marks

Q.1 A) Choose the correct alternative. 10

- 1) An area of mixed rural and urban land use is called as _____.
a) Rural-Urban Front b) Rural-Urban Boundary
c) Rural-Urban Fringe d) Urbanization
- 2) The circular pattern settlement of Masai tribepeople in Africa known as _____.
a) Kibbutz b) Kral
c) Mormon d) Kolkhej
- 3) According to Multi- Nucleic Zone theory outer zone of city was _____ region.
a) Residential Suburban b) Working Class
c) Better Living Class d) Industrial Suburban
- 4) _____ is the -best plan city of India.
a) Kolhapur b) Mumbai
c) Haridwar d) Chandigarh
- 5) Settlement developed near water bodies site in desert area is called _____ settlement.
a) Dry Point b) Wet Point
c) Hilly Point d) Desert
- 6) According to concentric zone theory poor and low class people live in _____ zone
a) Transitional b) Working Class
c) Better Living Class d) Commuter
- 7) 'Isolated Houses' is the characteristics _____ type of settlement.
a) Nucleated b) Composite
c) Dispersed d) Fragmented
- 8) Air temperature above the city is always _____ than that of the surrounding of area.
a) Low b) Moderate
c) Equal d) High
- 9) Burgess Concentric Zone model consists of _____ concentric zones.
a) 3 b) 9
c) 5 d) 7
- 10) _____ is known as million city.
a) Conurbation b) Megapolis
c) Metropolitan d) Twin City

B) Fill in the blanks.	06
1) _____ coined the term 'Megapolis' for big city.	
2) The multiple Nuclei theory propounded by _____ in 1945.	
3) _____ introduced the concept of Rank-size rule in 1941.	
4) _____ classify towns according to their functions.	
5) The _____ theory of Urban centers was developed by Homer Hoyt.	
6) In Central Place Theory _____ value indicates Marketing Principle.	
Q.2 Answer the following.	16
a) Scope of urban geography.	
b) Evolution and growth of human settlement.	
c) Concept of primate city.	
d) Pattern of rural settlement.	
Q.3 Answer the following.	16
a) Explain the Rank size rule?	
b) Describe the site and situation of settlement?	
Q.4 Answer the following.	16
a) Define the settlement geography? Explain the scope of settlement geography.	
b) Explain the Sector theory.	
Q.5 Answer the following.	16
a) Explain the functional classification of towns with examples.	
b) Explain the house types based on building material.	
Q.6 Answer the following.	16
a) Explain the August Losch theory.	
b) Explain the Concentric zone theory.	
Q.7 Answer the following.	16
a) Critically examine the Christaller's theory.	
b) Explain the multinuclei theory.	

Seat No.	
-----------------	--

Set	P
------------	----------

M.A./M.Sc. (Semester - III) (New) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
GEOGRAPHY
Biogeography (MAG306)

Day & Date: Tuesday, 09-01-2024

Max. Marks: 80

Time: 11:00 AM To 02:00 PM

- सूचना :** 1) प्रश्न 1 व 2 आवश्यक आहेत.
 2) प्रश्न 3 ते 7 पैकी कोणतेही तीन सोडवा.
 2) उजवीकडील अंक पुर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 अ) खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा. 10

- 1) जैविक भूगोल पृथ्वीच्या पृष्ठभागाच्या सर्व —— चा अभ्यास आहे.

अ) सजीव	ब) मनुष्य
क) प्राणी	ड) वनस्पती
- 2) प्राणी भूगोलाचे —— मुख्य प्रदेशाचे प्रकार आहेत.

अ) 5	ब) 6
क) 7	ड) 8
- 3) सागरी परिसंरथेत —— ला उत्पादक म्हटले जाते.

अ) लहान मासे	ब) कवक
क) प्राणीज प्लवंग	ड) वनस्पती प्लवंग
- 4) —— ही जैविक भूगोलाची शाखा आहे.

अ) वनस्पती भूगोल	ब) सागरी भूगोल
क) राजकीय भूगोल	ड) आर्थिक भूगोल
- 5) वनस्पती आणि प्राणी यांची पेशीची जास्त विविधता —— येथे आढळते.

अ) उष्ण कटिबंधीय आर्द्रवणे	ब) दुङ्ड्रा प्रदेश
क) समशितोष्ण गवताळ प्रदेश	ड) उष्ण वाळवंट
- 6) सेल्वा वने —— परिसंरथेत आढळतात.

अ) उष्ण कटिबंधीय सदाहरीत वने
ब) उष्ण कटिबंधीय काटेरी वने
क) समशितोष्ण कटिबंधीय पानझडी वने
ड) समशितोष्ण कटिबंधीय शंकू आकाराची वने
- 7) 'सजीव उत्पत्ती' हे पुस्तक —— यांनी लिहीले.

अ) टान्सले	ब) वेगनर
क) डार्विन	ड) रिटर

8) जे प्राणी आपल्या अन्नसाठी दोन्ही वनस्पती व प्राणी यावर अवलंबून असतात त्यांना —— म्हणतात.

अ) मांसाहारी	ब) शाहाकारी
क) विघटन	ड) सर्वाहारी

9) —— यांना वनस्पती भूगोलाचे जनक म्हणतात.

अ) हंम्बोल्ट	ब) किंग
क) वॉल्से	ड) रिटर

10) दक्षिण अमेरिकेतील गवताळ प्रदेश —— या नावाने ओळखतात.

अ) स्टेपीज	ब) क्लेल्डस्
क) पंपाज	ड) डाऊन्स

ब) रिकाम्या जागा भरा.

06

- 1) परिसंस्था संकल्पना —— यांनी मांडली.
- 2) अन्नसाखळी संकल्पना —— यांनी मांडली.
- 3) व्याघ्र प्रकल्पांतर्गत भारतात प्राणी व वनस्पतीचे —— केले जाते.
- 4) काझींरगा राष्ट्रीय उदयानाचे स्थान —— मध्ये आहे.
- 5) भारतातील जैवविविधतेचे —— हॉटस्पाट केले आहेत.
- 6) गवत—ससा—साप—गरुड हे —— उदाहरण आहे.

प्र.2 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- अ) जैविक भूगोलाच्या शाखा
- ब) अन्नसाखळीची संकल्पना स्पष्ट करा.
- क) मान्सून जंगलाचे महत्व सांगा.
- ड) सँव्हाना गवताळ प्रदेशाची वैशिष्ट्ये

प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- अ) स्थलांतराचे परिणाम स्पष्ट करा
- ब) ऊर्जेचा मनोरा स्पष्ट करा.

प्र.4 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- अ) अन्नसाखळी व अन्न जाळी म्हणजे काय
- ब) वनस्पती आणि प्राण्याचे कायदेशीर संरक्षण स्पष्ट करा.

प्र.5 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- अ) परिसंस्थेची रचना व कार्य स्पष्ट करा.
- ब) प्राण्याच्या स्थलांतराची कारणे आणि परिणाम स्पष्ट करा.

प्र.6 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- अ) परिसंस्थेच्या प्रकाराचे थोडक्यात वर्णन करा.
- ब) वाळवंटी जैविक प्रदेशाचे वर्णन करा.

प्र.7 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- अ) भारताच्या राष्ट्रीय वन धोरणाची चर्चा करा.
- ब) प्राणी भूगोल व पर्यावरण यांच्यातील सहसंबंध स्पष्ट करा.

Seat No.	
---------------------	--

Set P

M.A./M.Sc. (Semester - III) (New) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
GEOGRAPHY
Biogeography (MAG306)

Day & Date: Tuesday, 09-01-2024

Max. Marks: 80

Time: 11:00 AM To 02:00 PM

- Instructions:** 1) Q.1 and Q.2 are compulsory.
2) Attempt any three questions from Q. No 3 To Q. No 7.
3) Figures to the right indicate full marks

Q.1 A) Choose the correct alternative. 10

- 1) Biogeography studies the all _____ of the earth surface.
a) Living organism b) man
c) Animal d) Plant
- 2) There are _____ main types of zoogeographic regions.
a) 5 b) 6
c) 7 d) 8
- 3) _____ is the producer in marine ecosystem.
a) small fish b) fungi
c) zooplankton d) phytoplankton
- 4) _____ is the branch of biogeography.
a) phytogeography b) social geography
c) political geography d) economic geography
- 5) The greatest variety of animal & plant species is found in _____
a) Tropical moist forests b) Tundra region
c) Temperate grasslands d) Hot desert
- 6) Selva forest are _____
a) Tropical evergreen forest b) Tropical thorny forest
c) Temperate deciduous forest d) Temperate coniferous forest
- 7) The book entitled 'The origin of species' is written by _____
a) Tensely b) Wegner
c) Darwin d) Ratter
- 8) The animals depending on both plants & animals for their food are called _____
a) Camivorous b) Herbivorous
c) Decompose d) Omnidorous
- 9) _____ is considered as father of plant geography.
a) Humbolt b) King
c) Wallace d) Ritter
- 10) The grasslands are known as _____ in the south America.
a) stepped b) velds
c) pampas d) Dawn

B) Fill in the blanks.	06
1) The concept of ecosystem developed by _____	
2) The concept of food chain developed by _____	
3) Plants & Animals are _____ in India under the 'Tiger project'	
4) 'Kaziranga' national park is located in _____	
5) There are _____ hotspots of biodiversity in India.	
6) Grass-Rabbit-Snake-Eagles as an example of _____	
Q.2 Answer the following.	16
a) Branches of Biogeography	
b) Explain the concept of food chain	
c) Describe the importance of Monsoon forest	
d) characteristics of savanna grasslands.	
Q.3 Answer the following.	16
a) Effect of migration	
b) explain energy pyramid	
Q.4 Answer the following.	16
a) what are food chains & food webs?	
b) Legal protection of plants & Animals.	
Q.5 Answer the following.	16
a) Explain structure & function of ecosystem.	
b) Explain causes & effects migration of animals.	
Q.6 Answer the following.	16
a) Describe the brief types of ecosystem.	
b) Describe desert Biomes.	
Q.7 Answer the following.	16
a) Discuss National forest policy in India.	
b) Explain the relationship between zoogeography & environment.	

Seat No.	
---------------------	--

Set P

M.A./MSc (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
GEOGRAPHY

Regional Planning and Development in India (MAG401)

Day & Date: Monday, 18-12-2023

Max. Marks: 40

Time: 03:00 PM To 06:00 PM

सूचना : 1) प्रश्न क्र. 1 आणि 2 अनिवार्य आहेत.
 2) प्रश्न क्र. 3 ते प्रश्न क्र. 7 पर्यंत कोणतेही 3 प्रश्न सोडवा.
 3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शविता

प्र.1 अ) योग्य पर्याय निवडा.

10

06

प्र.2	खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या.	16
	अ) प्रदेश संकल्पना स्पष्ट करा.	
	ब) वाढ संकल्पना स्पष्ट करा.	
	क) पश्च साफ आणि प्रसरण संकल्पना स्पष्ट करा.	
	ड) भारतातील बहुस्तरीय नियोजनाची संकल्पना स्पष्ट करा.	
प्र.3	खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या.	16
	अ) प्रदेशाचे प्रकार स्पष्ट करा.	
	ब) महाराष्ट्रातील प्रादेशिक विकास यावर निबंध लिहा.	
प्र.4	खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या.	16
	अ) विकासाचे निर्देशांक स्पष्ट करा.	
	ब) मध्यवर्ती स्थल सिद्धांताचे टीकात्मक परीक्षण करा.	
प्र.5	खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या.	16
	अ) प्रदेशाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.	
	ब) भारतातील प्रादेशिक विकासाच्या समस्या व अपेक्षा यावर सविस्तर चर्चा करा.	
प्र.6	खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या.	16
	अ) भारतातील औद्योगिक असमतोलपणा स्पष्ट करा.	
	ब) ग्रोथ पोल सिधांत स्पष्ट करा.	
प्र.7	खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या.	16
	अ) नियोजन संकल्पना स्पष्ट करून नियोजनाचे प्रकार स्पष्ट करा.	
	ब) प्रादेशिक विकासात पंचायती राज संस्थांची भूमिका स्पष्ट करा.	

Seat No.	
---------------------	--

Set	P
------------	----------

M.A./MSc (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
GEOGRAPHY

Regional Planning and Development in India (MAG401)

Day & Date: Monday, 18-12-2023

Max. Marks: 80

Time: 03:00 PM To 06:00 PM

- Instructions:** 1) Q.No.1 and 2 are compulsory.
2) Attempt any three questions from Q.No.3 to Q.No.7
3) Figure to right indicate full marks.

Q.1 a) Choose the correct alternative

10

- 1) The book 'Regional Planning in India' was written by _____.
a) R. P. Mishra b) Mahesh Chand and V. K. Puri
c) Vishwambhar Nath d) F. Parrox
- 2) Damodar Valley Corporation was started in _____.
a) 1947 b) 1948
c) 1949 d) 1950
- 3) Age structure is an _____ indicator of development.
a) Demographic b) Economic
c) Cultural d) Social
- 4) The Panchayat Raj system in Maharashtra is _____ level.
a) 1 b) 2
c) 3 d) 4
- 5) The term 'Region' is derived from the word 'Regio' in the language of _____.
a) Spanish b) Greek
c) Latin d) Arabic
- 6) The division of India into administrative states, districts and groups etc. for development planning is called _____.
a) Sectoral development b) Multi level planning
c) Micro level planning d) Area planning
- 7) Functional area is determined on the basis of _____.
a) Politico-administrative boundary
b) Natural division
c) Line
d) None of these
- 8) _____ used the terms 'Backwash' and 'Spread'.
a) Gunder Frank b) Richardson
c) Gunnar Myrdal d) Francis Parrox
- 9) The most important component of regional imbalance is _____.
a) Social b) Economic
c) Geographical d) Political
- 10) W. Christler's _____ principle is related to transportation.
a) K3 b) K4
c) K7 d) None of these

b) Fill in the blanks.	06
1) Growth pole concept was introduced by _____.	
2) Growth Foci approach was proposed by _____.	
3) An agricultural region is _____.	
4) Planning Commission of India is chaired by _____.	
5) Literacy is an indicator of development _____.	
6) Meso regions are _____ in size.	
Q.2 Answer the following.	16
a) Explain the concept of territory.	
b) Explain the growth concept.	
c) Explain the concept of back sweep and diffusion.	
d) Explain the concept of multi-level planning in India.	
Q.3 Answer the following.	16
a) Explain the types of regions.	
b) Write an essay on regional development in Maharashtra.	
Q.4 Answer the following.	16
a) Explain the indices of development.	
b) Critically examine the central place theory.	
Q.5 Answer the following.	16
a) Explain the characteristics of a region.	
b) Discuss in detail the problems and prospects of regional development in India.	
Q.6 Answer the following.	16
a) Explain industrial imbalance in India.	
b) Explain growth pole theory.	
Q.7 Answer the following.	16
a) Explain the concept of planning and explain the types of planning.	
b) Explain the role of Panchayati Raj institutions in regional development.	

Seat No.	
-----------------	--

Set	P
------------	----------

M.A./M.Sc. (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
GEOGRAPHY

Development of Modern Geography (MAG402)

Day & Date: Tuesday, 19-12-2023

Max. Marks: 80

Time: 03:00 PM To 06:00 PM

- सूचना :** 1) प्रश्न 1 व 2 आवश्यक आहेत.
 2) प्रश्न 3 ते 7 पैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.
 3) उजवीकडील अंक पुर्ण गुण दर्शवितात.
 4) स्टेन्सिल वापरण्यास परवानगी आहे.
 5) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

प्र.1 अ) खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा. 10

- 1) दिल्लीच्या सूलतानने —— याची चीन हया देशाची राजदूत म्हणून नेमणूक केली.

अ) अल बिरुनी	ब) इब्र बतुता
क) इब्र हाकल	ड) अल मसुदी
- 2) जगामध्ये 'भूगोल' संज्ञेचा सर्वप्रथम वापर —— या भूगोलतज्ज्ञाने केला.

अ) थेल्स ऑफ मिलेट्स	ब) इरेटोस्थेनिस
क) ब्लाश	ड) हिरोडटस
- 3) भूगोलामध्ये सांख्यिकी क्रांती प्रथमत —— साली सुरु झाली.

अ) 1950	ब) 1960
क) 1970	ड) 1940
- 4) 'कॉसमॉस' हा ग्रंथ —— यांनी लिहिला आहे.

अ) रिटर	ब) सेंपल
क) ब्लाश	ड) हम्बोल्ट
- 5) —— व विशेष भूगोलाची विभागणी करणारे व्हेरेनियस हे पहिले भूगोलकार होते.

अ) गणितीय भूगोल	ब) सामाय भूगोल
क) मानवी भूगोल	ड) सामाजिक भूगोल
- 6) —— ही संकल्पना फ्रेंच क्रांतीनंतर उदयात आली.

अ) मानवतावाद	ब) वर्तणूकवाद
क) पुरोगामीवाद	ड) प्रत्यक्षवाद
- 7) 'मानव हा निसर्गापेक्षा श्रेष्ठ आहे' अशया विचारसरणीला —— असे म्हणतात.

अ) निसर्गवाद	ब) शक्यतावाद
क) थांबा व जा	ड) प्रत्यक्षवाद
- 8) मॅकीन्डरच्या मते "जो —— वर राज्य करील तो जगावर हुकुमत गाजवील".

अ) जगद्विप	ब) पूर्व युरोप
क) पश्चिम युरोप	ड) हृदयस्थल

**Seat
No.**

Set P

M.A./M.Sc. (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
GEOGRAPHY
Development of Modern Geography (MAC402)

Day & Date: Tuesday, 18.12.2023

Max Marks: 80

Day & Date: Tuesday, 19-12-2017
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Instructions: 1) Q 1 and Q 2 are compulsory

- 1) Q.1 and Q.2 are compulsory.
 - 2) Attempt any three questions from Q. No 3 To Q. No 7.
 - 3) Figures to the right indicate full marks.
 - 4) Use of Stencils is allowed.
 - 5) Draw neat diagrams wherever necessary.

Q.1 A) Choose the correct alternative.

10

B)	Fill in the blanks.	06
1)	_____ wrote the book of "Planetary Hypothesis"	
2)	The term "Humanistic Geography" was used for the first time by _____ in 1976.	
3)	_____ geography deals with the universal laws and generic concepts.	
4)	The concept of "Possibilism" was introduced by _____.	
5)	_____ opined that "Man is a Producer of the Earth Surface".	
6)	In 1966, _____ first coined the term behavioral geography.	
Q.2	Answer the following.	16
a)	Discuss on "Eardkunde" books of Ritter.	
b)	Discuss the Significance of Models.	
c)	State the Discoveries work of Vasco-da-Gama.	
d)	Discuss the General Geography.	
Q.3	Answer the following.	16
a)	Explain the Positivism Approach.	
b)	Write the Humboldt's work on various subjects in the development of geography.	
Q.4	Answer the following.	16
a)	Explain the Concept of Vidal-de-la- Blache in the development of geography.	
b)	Discuss the Behaviouralism Approach.	
Q.5	Answer the following.	16
a)	Explain the Contribution of any two Arab Geographer in the development of geography.	
b)	Explain the Concept of Environmental determinism.	
Q.6	Answer the following.	16
a)	Explain the Contribution of Roman Geographer in the development of geography.	
b)	Explain the Merit and Demerit of Quantitative revolution.	
Q.7	Answer the following.	16
a)	Explain the Dualisms between Physical geography and Human geography.	
b)	Explain the Concept of Heart Land Theory by Mackinder.	

Seat No.	
-----------------	--

Set	P
------------	----------

M.A./M.Sc. (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
GEOGRAPHY
Political Geography (MAG403)

Day & Date: Wednesday, 20-12-2023
Time: 03:00 PM To 6:00 PM

Max. Marks: 80

- सूचना :** 1) प्र. 1 आणि प्र. 2 आवश्यक आहेत.
2) प्र. 3 ते प्र. 7 पैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवावेत.
3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
4) स्टेन्सिल्स वापरण्यास परवाणगी आहे.
5) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

प्र.1 अ) खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. 10

- 1) राजकीय भूगोल हि —— भूगोलाची शाखा आहे.

अ) प्राकृतिक	ब) मानवी
क) प्रादेशिक	ड) जैविक
- 2) संयुक्त संस्थाने व कॅनडा यांच्यातील सरहद्द —— प्रकारची आहे.

अ) पूर्ववर्ती सरहद्द	ब) परवर्ती अनुवर्ती सरहद्द
क) अध्यारोपीत सरहद्द	ड) वंशीय सरहद्द
- 3) 'ब्रिटन आणि ब्रिटिश सागर' हा ग्रंथ —— यांनी लिहिला.

अ) स्पाईकमन	ब) मॅकिंडर
क) महान	ड) ग्रिफिथ टेलर
- 4) —— पाणी वाटप करार भारत आणि पाकिस्तान या देशांशी संबंधित आहे.

अ) गंगा	ब) ब्रह्मपुत्रा
क) सिंधू	ड) गोदावरी
- 5) ग्रीक कालखंडातील —— हे पहिले राजकीय विचारवंत होते.

अ) स्ट्रॉबो	ब) टॉलेमी
क) अॅरिस्टोटल	ड) रिटर
- 6) सरहद्दीचे वंशीय वर्गीकरण —— यांनी केले.

अ) हॉर्टशोर्न	ब) हौशफर
क) केजेलेन	ड) रॅटझेल
- 7) लष्करी शक्तीमध्ये स्पाईकमन यांनी —— हा शब्दप्रयोग केला.

अ) हृदयस्थल	ब) रिमलँड
क) आघात राज्य	ड) यापैकी नाही
- 8) भारत आणि तिबेट यांच्यातील मळमोहन रेषा —— मध्ये निर्धारित केली.

अ) 1911	ब) 1912
क) 1913	ड) 1914

**Seat
No.**

Set P

M.A./M.Sc. (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
GEOGRAPHY
Political Geography (MAG403)

Day & Date: Wednesday, 20-12-2023

Max. Marks: 80

Time: 03:00 PM To 6:00 PM

Instructions: 1) Q.No.1 and 2 are compulsory.

- 2) Attempt any three questions from Q.No.3 to Q.No.7
 - 3) Figure to right indicate full marks.
 - 4) Use of Stencils is allowed.
 - 5) Draw neat diagrams wherever necessary.

Q.1 a) Choose the correct alternative given the following sentence.

10

b) Fill in the blanks.	06
1) The book 'Politics' was written by _____.	
2) A state is a _____ unit.	
3) The term Geopolitics was coined by _____.	
4) Krishna Water Distribution Disputes Tribunal was constituted by Government of India In _____.	
5) Boundaries divided on the basis of Language, Religion, Economic factors are called _____.	
6) _____ The water sharing dispute is between the states of Karnataka and Tamil Nadu.	
Q.2 Answer the following questions.	16
a) Explain the approaches of political geography.	
b) Explain the concept of nation.	
c) SAARC	
d) Changes in the political map of India	
Q.3 Answer the following questions.	16
a) Explain trends in political geography.	
b) Explain Mackinder's Heartland theory.	
Q.4 Answer the following questions.	16
a) Explain the classification of frontiers.	
b) Central and centrifugal forces	
Q.5 Answer the following questions.	16
a) Explain the nature and scope of political geography.	
b) Explain die Geopolitical significance of Indian Ocean.	
Q.6 Answer the following questions.	16
a) Explain with suitable example of inter-state issues of water disputes in India.	
b) Explain the classification of genetic boundaries.	
Q.7 Answer the following questions.	16
a) Political Geography and Environmental Interface.	
b) Explain Spykman's Rimland theory.	

Seat No.	
---------------------	--

Set P

M.A./M.Sc. (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
GEOGRAPHY
Geography of Tourism (MAG408)

Day & Date: Thursday, 21-12-2023

Max. Marks: 80

Time: 03:00 PM To 06:00 PM

सूचना : 1) प्रश्न 1 व 2 आवश्यक आहेत.
2) प्रश्न 3 ते 7 पैकी कोणतेही तीन सोडवा.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 अ) खालील दिलेले योग्य पर्याय निवङ्गन रिकाम्या जागा भरा.

10

9) सारनाथ हे पर्यटनस्थळ —— लोकांचे धार्मिक स्थळ म्हणून ओळखले जाते.	
अ) हिंदू	ब) जैन
क) मुस्लीम	ड) बौद्ध
10) —— हे हिंदूंचे पवित्र ठिकाण आहे.	
अ) सारनाथ	ब) आयोध्या
क) अमृतसर	ड) आनंदपूर
ब) रिकाम्या जागा भरा.	06
1) जगप्रसिद्ध सूर्यमंदिर —— येथे आहे.	
2) पर्यटन विकासासाठी जागतिक पर्यटन नियोजन बैठक —— येथे झाली.	
3) पर्यटन मार्गदर्शन —— या काळात उपलब्ध असल्याची नोंद आहे.	
4) पर्यटन वाहतूक शाखेची स्थापना —— वर्षात झाली.	
5) कोडाईकॅनल हे —— राज्यातील थंड हवेचे ठिकाण आहे.	
6) S.T.D.C चा अर्थ ——	
प्र.2 खालील प्रश्नांची ओळक्यात उत्तरे लिहा.	16
अ) गरिबांचे पर्यटन	
ब) पर्यटन एक उद्योग	
क) पर्यटनाचे घटक	
ड) भारतातील पर्यटन धोरण	
प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.	
अ) भारतातील लांब पल्ल्याची पर्यटन परिक्रमा स्पष्ट करा.	08
ब) कृषी पर्यटन संकल्पना स्पष्ट करा.	08
प्र.4 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.	
अ) परकीय चलनाची पर्यटनातील भूमिका सांगा.	08
ब) महाराष्ट्रातील ऐतिहासिक पर्यटनस्थळे	08
प्र.5 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.	
अ) पर्यटनाचे प्रकार सविस्तर लिहा.	10
ब) पर्यावरणावर परिणाम करणाऱ्या प्राकृतिक घटकांची माहिती लिहा.	06
प्र.6 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.	
अ) पर्यटनाची व्याख्या सांगून पर्यटनावर परिणाम करणारे सामाजिक व आर्थिक घटक स्पष्ट करा.	10
ब) पर्यटनाचा पर्यावरणातील परिणाम स्पष्ट करा.	06

प्र.7 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- अ) पर्यटनाचे अर्थव्यवस्थेवर होणाऱ्या सकारात्मक व नकारात्मक आर्थिक परिणामाची 10
चर्चा करा.
- ब) महाराष्ट्रातील सांस्कृतिक पर्यटन केंद्राविषयी चर्चा करा. 06

Seat No.	
---------------------	--

Set P

M.A./M.Sc. (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
GEOGRAPHY
Geography of Tourism (MAG408)

Day & Date: Thursday, 21-12-2023

Max. Marks: 80

Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Instructions: 1) Question 1and 2 are compulsory.
2) Attempt any Three from Q.3 to Q.7.
3) Figure to right indicate full marks.

Q.1 A) Choose the correct alternatives from the given options.

10

B) Fill in the blanks.	06
1) Surymandir is a famous world temple is locate in _____.	
2) The world tourism planning has conference in 1963 for tourism planning development at _____.	
3) There is a record a tourist guide available during _____ period.	
4) Tourist traffic branch is established in the _____ year.	
5) Kodaicanal is the famous hill station in _____.	
6) S.T.D.C. stands for _____.	
Q.2 Answer the following.	16
a) Pro-poverty tourism.	
b) Tourism as industry.	
c) Element of tourism	
d) Tourism policies in India.	
Q.3 Answer the following.	
a) Explain in brief various longer tourist circuits in India.	08
b) Explain the concept of Agro-tourism.	08
Q.4 Answer the following.	
a) Roll of foreign capital in tourism industry.	08
b) Historical centers of Maharashtra.	08
Q.5 Answer the following.	
a) Explain the types of tourism in detail.	10
b) Explain the physical factors affecting on Tourism	06
Q.6 Answer the following.	
a) Define tourism and explain the influencing socio-economic factors.	10
b) Explain impact of tourism on environment.	06
Q.7 Answer the following.	
a) Discuss the positive and negative economy impacts of tourism.	10
b) Discuss on Cultural tourism centers in Maharashtra.	06

Seat No.	
-----------------	--

Set	P
------------	----------

M.A./M.Sc. (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
Geography of Manufacturing (MAG409)

Day & Date: Thursday, 21-12-2023

Max. Marks: 80

Time: 03:00 PM To 06:00 PM

- सूचना :**
- 1) प्रश्न 1 व 2 आवश्यक आहेत.
 - 2) प्रश्न 3 ते 7 पैकी कोणतेही तीन सोडवा.
 - 3) उजवीकडील अंक पुर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 अ) खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा. 10

- 1) —— ही मानवाची द्वितीय आर्थिक क्रिया आहे.

अ) शेती	ब) कारखानदारी
क) पर्यटन	ड) यापैकी नाही
- 2) मॅन्युफॅक्चरिंग हा लॅटिन शब्द असून याचा अर्थ —— असा होतो.

अ) हाताने बनविणे	ब) यंत्राने बनविणे
क) कारखान्यात बनविणे	ड) यापैकी नाही
- 3) 1909 मध्ये यांनी उद्योगधंद्याच्या स्थानिककर्णाचा सिध्दांत मांडला.

अ) डब्ल्यू एम डेविस	ब) अल्फ्रेड वेगनर
क) अ. वेबर	ड) डब्ल्यू क्रिसलर
- 4) उद्योगाच्या विकासाबरोबर —— समस्या निर्माण होतात.

अ) शेती	ब) लोकसंख्या
क) शहरीकरण	ड) पर्यावरणाचा न्हास
- 5) —— येथे सुतीवस्त्र उद्योगाच्या स्थानिकरणाचे विविध घटक उपलब्ध आहेत.

अ) दिल्ली	ब) कोलकाता
क) मुंबई	ड) सोलापूर
- 6) —— मुळे अतिप्रदूषित नदी बनली आहे.

अ) औद्योगिक पाण्याचा विसर्ग	ब) मानवी क्रिया
क) शेतकरी	ड) यापैकी नाही
- 7) —— हा नाशवंत कच्चामाल आहे.

अ) दूध	ब) कापूर
क) लोहपोलाद	ड) सोने
- 8) —— उद्योग भारत स्वावलंबी आहे.

अ) सुतीकापड	ब) साखर
क) लोहपोलाद	ड) रासायनिक

9)	ऑगस्ट लॉस हे —— अर्थशास्त्रज्ञ आहेत.	
अ)	भारतीय	ब) अमेरिकन
क)	जर्मन	ड) ग्रीक
10)	वस्त्रोद्योग हा —— प्रकारचा वस्तू आहे	
अ)	भांडवली	ब) उपभोक्ता
क)	टिकाऊ	ड) पोटा पाण्याचे साधन
ब)	रिकाम्या जागा भरा.	06
1)	यू. एस. ए मधील डेट्रॉइट प्रदेश —— यासाठी प्रसिध्द आहे.	
2)	— हे जपानचे मैंचेरस्टर आहे.	
3)	दुर्गापूर उद्योग भारतात —— उत्पादनासाठी प्रसिध्द आहेत.	
4)	स्थान आणि —— हे औद्योगिक स्थानाचे दोन मूलभूत घटक आहे.	
5)	“TISCO” स्टील प्लांट भारतातील —— राज्यात आहे.	
6)	मॅन्युफॅक्चरिंग हा मानवी आर्थिक क्रियाकलापांचा —— प्रकार आहे.	
प्र.2	खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.	16
अ)	भारतातील वस्त्रोद्योग	
ब)	निओकलासिकल सिधांत	
क)	मॅन्युफॅक्चरिंग भूगोलाची व्याख्या	
ड)	पर्यावरणाचा न्हास म्हणजे काय?	
प्र.3	खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.	
अ)	औद्योगिक स्थानाच्या भौतिक घटकांवर चर्चा करा.	08
ब)	वस्तूनिर्माण (Manufacturing) भूगोलाच्या स्वरूपाचे वर्णन करा.	08
प्र.4	खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.	
अ)	अलफ्रेड वेबरचा औद्योगिक स्थान सिधांत स्पष्ट करा.	08
ब)	यु. एस. ए मधील रसायनिक उद्योगाचे वर्णन करा.	08
प्र.5	खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.	
अ)	खाजगीकरण	08
ब)	औद्योगिक धोक्यांचे वर्णन करा.	08
प्र.6	खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.	
अ)	भारतातील औद्योगिक क्षेत्रांचे वर्णन करा.	08
ब)	भारतातील स्वयंचलित उद्योग थोडक्यात माहिती द्या.	08
प्र.7	खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.	
अ)	भारतातील नवीन औद्योगिक धोरण	08
ब)	उत्पादन उद्योग आणि पर्यावरणाचा न्हास स्पष्ट करा.	08

Seat No.	
---------------------	--

Set P**M.A./M.Sc. (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
Geography of Manufacturing (MAG409)**

Day & Date: Thursday, 21-12-2023

Max. Marks: 80

Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Instructions: 1) Q.1 and Q.2 are compulsory.

2) Attempt any three questions from Q. 3 to Q. 7.

3) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 A) Choose the correct alternative given in the bracket and fill in the blanks.**10**

- 1) _____ is a secondary economic activity of man.
a) Agriculture b) Manufacturing
c) Tourism d) None of these
- 2) The word manufacture has Latin route which means _____.
a) To make by hand b) To make by machine
c) To make by industry d) None of these
- 3) _____ first introduced famous theory of industrial location in 1909.
a) W. M. Devis b) A. Wegnar
c) A. Weber d) W. Christaller
- 4) _____ problems are associated with industrial development.
a) Agriculture b) Population
c) Urbanization d) Environmental degradation
- 5) _____ enjoyed several location advantages of cotton textile.
a) New Delhi b) Kolkata
c) Mumbai d) Solapur
- 6) River is highly polluted river due to _____.
a) Industrial discharge b) Human activities
c) Farmers d) None of these
- 7) _____ is a perishable raw material.
a) Milk b) Cotton
c) Iron d) Gold
- 8) _____ industry India is self-reliant.
a) Cotton textile b) Sugar
c) Iron & Steel d) Chemical
- 9) August Loach is _____ economist.
a) Indian b) American
c) German d) Greek
- 10) Textile are a _____ type of good.
a) Capital b) Consumer
c) Durable d) Subsistence

B) Fill in the blanks.	06
1) The Detroit region in USA is famous for _____.	
2) _____ is a Manchester of Japan.	
3) Durgapur industry is well known for _____ production in India.	
4) Site and _____ are the two basic factors of industrial location.	
5) "TISCO" steel plant has located in _____ State in India.	
6) Manufacturing is _____ type of human economic activity.	
Q.2 Answer the following.	16
a) Textile industry in India.	
b) Neo classical Theory.	
c) Definition of Manufacturing Geography.	
d) What is environmental degradation?	
Q.3 Answer the following.	
a) Discuss on the physical factors of industrial location.	08
b) Describe the nature of Manufacturing Geography.	08
Q.4 Answer the following.	
a) Explain the Alfred Weber's industrial location theory.	08
b) Describe the Chemical industries in USA	08
Q.5 Answer the following.	
a) Privatization.	08
b) Describe the industrial hazards.	08
Q.6 Answer the following.	
a) Describe the industrial regions in India.	08
b) Give short account on Automobile industries in India.	08
Q.7 Answer the following.	
a) New industrial policy in India.	08
b) Explain manufacturing Industries and environmental degradation.	08